

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
กองบัญชาการกองทัพไทย

เอกสารเฉพาะกรณี เรื่อง AUKUS VS China: ผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี

เรื่อง “เอกสารเฉพาะกรณี เรื่อง AUKUS VS China: ผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย”

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ จำนวน ๕๐๐ เล่ม จำนวน ๗๒ หน้า

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๕

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๗

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	: พลตรี ประเทือง	ปิยะโกวิท
รองผู้อำนวยการ	: พันเอก บัณชुर	บำเรอราช
	: นาวาอากาศเอก ไชยา	ออกแดง
หัวหน้าโครงการ	: นาวาเอก รัฐนิษฐ์	เมธีวัชรพัฒน์
รองหัวหน้าโครงการ	: พันเอกหญิง มัทนิน	เจริญชาติศรี
นักวิจัย	: นางสาว สิริภัทร	เทียมพัฒน์
คณะวิจัย	: นาวาตรีหญิง จิตรารภรณ์	จิตรธร
	เรืออากาศโทหญิง ภิรัญชญา	อุไรรัตน์
	นางสาว ปาณิสรา	เทียนอ่อน
	นางสาว ปุณณภา	โชติชินเชาว์
พิสูจน์อักษร	: พันเอก สุทัศน์	คร่ำในเมือง
	พันเอกหญิง วาทีณี	ติงสมบัติยุทธ
	นาวาโทหญิง ฉัตรฐิรัตน์	พัชรกิจจา
	นางสาว พิมพ์อชิตา	อัครเมธายุทธ
	นางสาว ภัทรภร	วรั้งอาจ
	นางสาว ศศิพร	จันทร์มีชัย

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร ๐๒ ๒๗๕ ๕๗๑๕ เว็บไซต์ www.sscthailand.org

เอกสารเฉพาะกรณี
เรื่อง AUKUS VS China:
ผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย

คำนำ

ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคีระหว่างประเทศ ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา หรือสนธิสัญญา AUKUS (Australia-United Kingdom-United States) เป็นกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง ๓ ฝ่าย ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีที่ครอบคลุมหลายด้านทั้งด้านอากาศยาน ความมั่นคงไซเบอร์ ปัญญาประดิษฐ์ คอมพิวเตอร์แบบควอนตัม และอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางทหาร รวมทั้งการพัฒนาและแบ่งปันขีดความสามารถทางทหารอื่น ๆ อาทิ ขีปนาวุธพิสัยไกล และระบบเทคโนโลยีใต้น้ำ ที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร จะให้การสนับสนุนการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้แก่ออสเตรเลีย

สนธิสัญญา AUKUS เป็นข้อตกลงการดำเนินการด้านนโยบายระหว่างประเทศที่มีนัยสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาณาบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก โดยเฉพาะทางทะเลจีนใต้ที่เป็นยุทธบริเวณ และยุทธภูมิเส้นทางโลจิสติกส์ การไหลเวียนของระบบเศรษฐกิจผ่านการขนส่งสินค้าและบริการทางทะเลที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทั้งของจีนและสหรัฐอเมริกา ในขณะที่จีนมองว่าข้อตกลง AUKUS เสี่ยงทำลายความสงบในภูมิภาค และทำให้การแข่งขันสะสมอาวุธรุนแรงขึ้นตลอดจนการแพร่ขยายเทคโนโลยีนิวเคลียร์ไปสู่ประเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดภัยคุกคามและบ่อนทำลายแนวคิดเขตปลอดนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จีนและประเทศในภูมิภาคนี้พยายามร่วมกันทำให้สำเร็จ นอกจากนี้ ยังเห็นว่ากลุ่ม AUKUS เป็นความพยายามของสหรัฐอเมริกาที่ต้องการสร้างกลไกเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

อย่างไรก็ตาม การบรรลุความร่วมมือของกลุ่ม AUKUS ทำให้รัฐบาลของประเทศในภูมิภาคอาเซียนเริ่มแสดงความกังวลเกี่ยวกับความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของกลุ่ม AUKUS และการแข่งขันด้านอาวุธในภูมิภาค ที่อาจนำมาสู่ความขัดแย้งในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะในภูมิภาคทะเลจีนใต้ที่เกี่ยวข้อง

กับจีน และภูมิภาคอาเซียนอาจกลายเป็นจุดศูนย์กลางความขัดแย้งระหว่างประเทศ มหาอำนาจที่ต้องการชิงความได้เปรียบต่อการขยายอิทธิพล ซึ่งทุกความเคลื่อนไหวของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคนี้ ล้วนมีผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ดังนั้นการติดตามความเคลื่อนไหว สถานการณ์ และแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แห่งชาติ และผลประโยชน์แห่งชาติของไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางบทบาทของไทยให้เหมาะสมใน สัมพันธภาพกับประเทศมหาอำนาจ เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศไทย และความสัมพันธ์อันดีที่มีมาอย่างยาวนานและต่อเนื่องต่อไป

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะหน่วยงาน ด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพ ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง “AUKUS VS China : ผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลของไทย” เพื่อศึกษาแนวโน้มและความเคลื่อนไหว ของกลุ่มพันธมิตร AUKUS กับการขยายอิทธิพลของจีนในอาณาบริเวณทางทะเล ของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะทะเลจีนใต้ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ของไทยในอนาคต

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
๑.๓ ขอบเขตการศึกษา	๔
๑.๔ วิธีการศึกษา	๕
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
ส่วนที่ ๒ กลุ่ม AUKUS กับการขยายอิทธิพลทางทะเลจีนใต้ของจีน	๙
๒.๑ ภูมิหลังของความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS	๙
๒.๒ ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS	๑๓
๒.๓ เหตุการณ์และสถานการณ์ภายหลังสนธิสัญญา AUKUS	๑๙
๒.๔ ยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีน	๓๐
๒.๕ บทบาทและท่าทีของสหรัฐอเมริกาและจีนในทะเลจีนใต้	๓๖
๒.๖ การขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๓๘
๒.๗ ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคงทางทะเลของไทย	๓๙
ส่วนที่ ๓ บทสรุป และข้อเสนอแนะ	๔๙
๓.๑ บทสรุป	๔๙
๓.๒ ผลกระทบต่อไทยและอาเซียน	๕๒
๓.๓ ข้อเสนอแนะ	๕๔
ภาคผนวก	๕๗
บรรณานุกรม	๕๘

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS (Australia-United Kingdom-United States) ถือเป็นกระแสการเมืองของโลกที่สหรัฐอเมริกาดำเนินการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่มีนัยสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์ โดยเกี่ยวข้องกับอาณาบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก โดยเฉพาะทะเลจีนใต้ที่เป็นยุทธบริเวณเส้นทางโลจิสติกส์ การไหลเวียนของระบบเศรษฐกิจผ่านการขนส่งสินค้าและบริการทางทะเลที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทั้งเงินและสหรัฐอเมริกา ซึ่งจีนมองกลุ่ม AUKUS ว่าจัดตั้งขึ้นมาขัดขวาง AUKUS เสี่ยงทำลายความสงบในภูมิภาค และทำให้มีการแข่งขันสะสมอาวุธที่เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดการแพร่ขยายเทคโนโลยีนิวเคลียร์ไปสู่ประเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดภัยคุกคามซึ่งถือได้ว่าเป็นการบ่อนทำลายแนวคิดเขตปลอดนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จีนและประเทศในภูมิภาคนี้พยายามร่วมกันทำให้สำเร็จ นอกจากนี้ยังเห็นว่าสนธิสัญญา AUKUS เป็นความพยายามของสหรัฐอเมริกาที่ต้องการสร้างกลไกเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งขัดต่อกระแสสังคมโลกยุคใหม่จึงควรได้รับการเตือนและต่อต้านจากประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และประชาคมระหว่างประเทศ ในขณะที่สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร อ้างว่าการทำสนธิสัญญา AUKUS ร่วมกับออสเตรเลียเพื่อต้องการให้มีความปลอดภัยและมีสันติภาพเพิ่มขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก อันจะนำมาซึ่งเสถียรภาพและความสงบอันยั่งยืนในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก^๑ ซึ่งในประเด็นนี้ มุมมองของประเทศใน

^๑ The Standard. (๒๕๖๔). เจาะลึกสนธิสัญญาความมั่นคง AUKUS สหรัฐฯ-อังกฤษ ช่วยออสเตรเลียสร้างเรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ หวังคานอำนาจจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๕, แหล่งที่มา <https://thestandard.co/key-messages-about-aukus-security-treaty/>

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียนซึ่งเป็นภูมิภาคที่ตั้งอยู่ระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย มีมุมมองที่แตกต่างกันในประเด็นความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของกลุ่มพันธมิตร AUKUS

ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย มีมุมมองว่าสนธิสัญญา AUKUS อาจส่งผลให้เกิดการแข่งขันสะสมอาวุธในภูมิภาค และอาจทำลายความสงบสุขในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เนื่องจากสนธิสัญญานี้จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของกองทัพออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังแสดงความกังวลเกี่ยวกับความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นและการแข่งขันทางอาวุธระหว่างมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะกลุ่มความร่วมมือด้านความมั่นคง ๓ ฝ่าย ระหว่างออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ที่อาจทำให้มหาอำนาจอื่น ๆ เข้าแทรกแซงในภูมิภาคอาเซียน และทะเลจีนใต้ ในขณะที่มุมมองของสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม สนับสนุนกลุ่มพันธมิตร AUKUS เนื่องจากมองว่าสนธิสัญญาหรือข้อตกลงนี้ จะทำให้มหาสมุทรแปซิฟิกและทะเลจีนใต้มีเสถียรภาพและมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ประเทศสิงคโปร์ยังมีมุมมองว่าความร่วมมือของกลุ่ม AUKUS เป็นการออกแบบสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงที่สนับสนุนหลักการความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน การกระชับการบูรณาการทางเศรษฐกิจให้มีความแน่นแฟ้น ตลอดจนส่งเสริมเสถียรภาพ ความมั่นคง และระเบียบปฏิบัติของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก รวมทั้งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล สำหรับประเทศไทย รวมทั้งประเทศที่เหลืออีก ๔ ประเทศในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ กัมพูชา บรูไนดารุสซาลาม เมียนมา และ สปป.ลาว แสดงท่าทีที่เป็นกลางไม่ได้เลือกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจน

สนธิสัญญา AUKUS เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศผู้เกี่ยวข้องเพื่อแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีในหลายพื้นที่ รวมถึงข้อมูลข่าวกรอง เทคโนโลยีควอนตัม และการพัฒนาชิปนาฬิกาเรือน ตลอดจนความร่วมมือในด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ศักยภาพทางไซเบอร์ และคอมพิวเตอร์ควอนตัม ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวถือเป็นกุญแจ

สำคัญ^๒ ในการสนับสนุนการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้แก่ออสเตรเลีย โดยมีสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรเป็นผู้ให้การสนับสนุนภารกิจสำคัญดังกล่าว ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้ที่ข้อตกลงไตรภาคีนี้จะครอบคลุมถึงความร่วมมือในการพัฒนา และแบ่งปันขีดความสามารถทางทหารอื่น ๆ ด้วย อาทิ ขีปนาวุธพิสัยไกล และระบบ เทคโนโลยีใต้น้ำ นอกเหนือจากการขยายขอบเขตในด้านความร่วมมือระหว่าง ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ในขีดความสามารถในการป้องกัน ประเทศและเทคโนโลยีอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

การบรรลุความร่วมมือในสนธิสัญญา AUKUS นี้ทำให้รัฐบาลของประเทศ ในภูมิภาคอาเซียนเริ่มแสดงความกังวลเกี่ยวกับความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคงของกลุ่ม AUKUS และการแข่งขันด้านอาวุธในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่ง ต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดถึงความเคลื่อนไหวใด ๆ ที่อาจนำมาสู่ความขัดแย้ง ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะในภูมิภาคทะเลจีนใต้ที่เกี่ยวข้องกับจีน และ ภูมิภาคอาเซียนที่อาจกลายเป็นจุดศูนย์กลางความขัดแย้งระหว่างประเทศ มหาอำนาจที่ต้องการชิงความได้เปรียบต่อการขยายอิทธิพล ซึ่งทุกความเคลื่อนไหว ของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะสถานการณ์ความเคลื่อนไหว ของสหรัฐอเมริกา และจีน ล้วนมีผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน และ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของประเทศไทยไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ดังนั้นการติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์และแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ และผลประโยชน์แห่งชาติของไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งใน การวางบทบาทของไทยให้เหมาะสมในสัมพันธ์ภาพกับประเทศมหาอำนาจ เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศไทย และความสัมพันธ์อันดีที่มีมาอย่าง ยาวนานและต่อเนื่องต่อไป

^๒ ไทยรัฐ. (๒๕๖๔). สนธิสัญญา AUKUS คืออะไร? สหรัฐฯ-UK-ออสเตรเลีย จับมือคานอำนาจจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕, แหล่งที่มา <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2195778>

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพ ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง “AUKUS VS China : ผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลของไทย” เพื่อศึกษาแนวโน้มและความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตร (AUKUS) กับการขยายอิทธิพลของจีนในอาณาบริเวณทางทะเลของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะทะเลจีนใต้ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสถานการณ์ ติดตาม แนวโน้ม และความเคลื่อนไหวของการรวมกลุ่มพันธมิตร AUKUS ต่อความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ทางทะเลจีนใต้ของจีนหลังเกิดการรวมตัวของกลุ่มพันธมิตร AUKUS

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาผลกระทบต่อไทยจากยุทธศาสตร์ทางทะเลของกลุ่มพันธมิตร AUKUS และการขยายอิทธิพลทางทะเลจีนใต้ของจีน นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อความมั่นคงของไทยให้กับกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

การจัดทำเอกสารศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เรื่อง “AUKUS VS China : ผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลของไทย” ซึ่งใช้ระยะเวลาศึกษาและดำเนินการ ๔ เดือน ระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๕ ทั้งนี้ เอกสารศึกษาเฉพาะกรณีฉบับนี้ ได้แบ่งการนำเสนอเนื้อหาเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ส่วนที่ ๒ ส่วนเนื้อหา

ส่วนที่ ๓ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑.๔ วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเฉพาะกรณีครั้งนี้ ได้แบ่งการดำเนินการมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๔.๑ การเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูล

๑.๔.๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลด้วยการจัดสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์เรื่อง “AUKUS กับความมั่นคงทางทะเล : ผลกระทบต่อไทย” เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๓๐๐-๑๖๐๐ ณ ห้องบัณฑิตวิทยาลัย ๑ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๑.๔.๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการบทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สรุปรการประชุมสัมมนา และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

๑.๔.๒ การวิเคราะห์และสรุปผล ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากปฐมภูมิและทุติยภูมิ มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสังเคราะห์ (Synthesis) เพื่อสรุปผล

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทราบถึงความเป็นมาของความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของกลุ่ม AUKUS กับ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา

๑.๕.๒ ทราบถึงยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีน และท่าทีของจีนกับประเทศในอาเซียนต่อความร่วมมือด้านความมั่นคงของกลุ่ม AUKUS

๑.๕.๓ ทราบถึงผลกระทบต่อไทยจากยุทธศาสตร์ทางทะเลของกลุ่ม AUKUS และการขยายอิทธิพลทางทะเลจีนใต้ของจีน และได้ข้อเสนอแนะต่อความมั่นคงทางทะเลของไทยให้กับกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๒

กลุ่ม AUKUS กับการขยายอิทธิพลทางทะเลจีนใต้ของจีน

ส่วนที่ ๒

กลุ่ม AUKUS กับการขยายอิทธิพลทางทะเลจีนใต้ของจีน

๒.๑ ภูมิหลังของความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS

ภูมิหลังของความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS (Australia-United Kingdom-United States) เกิดขึ้นเนื่องจากในยุคสงครามเย็น (Cold War) ได้มีการฉีกกำลังระหว่างสหรัฐอเมริกากับชาติมหาอำนาจอื่น ๆ เพื่อขยายอิทธิพลทางการทหารในเขตเอเชีย-แปซิฟิก^๓ โดยประกอบด้วย ความร่วมมือ ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) กลุ่มสนธิสัญญาความมั่นคงออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา หรือ “สนธิสัญญา ANZUS” (Australia, New Zealand, United States Security Treaty) ซึ่งเป็นความร่วมมือพันธมิตรทางการทหาร ที่ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการบริเวณรอบมหาสมุทรแปซิฟิก และ (๒) กลุ่มองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ “SEATO” (South-East Asian Treaty Organization) ซึ่งประกอบด้วย ๘ ประเทศเข้าร่วม ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน (สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย) ไทย และฟิลิปปินส์ โดยประเทศที่ปรากฏชื่ออยู่ในความร่วมมือทั้ง ๒ กลุ่มนี้ ล้วนเป็นกลุ่มประเทศ ที่ใช้ภาษาอังกฤษซึ่งมีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วมกัน (Anglosphere) ในความร่วมมือใหม่ที่เกิดขึ้น คือ ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS (Australia-United Kingdom-United States)

^๓ ดุลยภาค ปรีชาธิชช.(๒๕๖๔). **สะท้อนยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ผ่านเรือดำน้ำ AUKUS.** (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔, แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2021/10/95632>

ภาพที่ ๑ “Scott Morrison” นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของออสเตรเลีย ขณะกำลังเยี่ยมชมโถงนิทรรศการความร่วมมือ ANZUS ในอาคารเพนตากอน ที่ทำการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ เมื่อ พ.ศ.๒๕๖๑ (ภาพจาก U.S. Secretary of Defense)

ในช่วงสงครามเย็น (Cold War) หลายประเทศมุ่งเน้นไปพัฒนาการก่อรูปทางการทหาร โดยมีต้นแบบที่สำคัญทั้ง ๒ ความร่วมมือ คือ ความร่วมมือองค์การสนธิสัญญา SEATO และสนธิสัญญา ANZUS ซึ่งครอบคลุมอาณาบริเวณที่เรียกว่า “เอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific)” และครอบคลุมไปถึงมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งต่อมาภายหลังสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า “อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific)” ซึ่งหมายถึง ๒ ภูมิภาคมาประกบกัน คือ ๑) ภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งครอบคลุมอาณาบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และฝั่งตะวันตกของทวีปอเมริกา โดยมีส่วนตรงกลางเป็นกลุ่มประเทศและดินแดนที่เป็นเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก เช่น เกาะกวม หมู่เกาะมาร์แชลล์ หมู่เกาะโพลินีเซีย และ เมลานีเซีย และ ๒) ภูมิภาครอบมหาสมุทรอินเดีย โดยใช้มหาสมุทรอินเดียเป็นตัวตั้งแล้วรวมประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียและออสเตรเลีย ยกเว้นประเทศในทวีปแอฟริกา ดังนั้น ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก จึงครอบคลุมอาณาบริเวณสหรัฐอเมริกา จีน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก

ภาพที่ ๒ ผู้นำประเทศในกลุ่ม SEATO ร่วมกันถ่ายรูปที่หน้าอาคารรัฐสภากรุงมะนิลาของฟิลิปปินส์ เนื่องในโอกาสการประชุมสุดยอดผู้นำกลุ่ม SEATO เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๙ (ภาพจาก Manhhai)

ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเริ่มมีความเด่นชัดเมื่อสมัยอดีตนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ชินโซะ อาเบะ ได้เสนอในที่ประชุมกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง ๔ ฝ่าย (สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย) ณ กรุงโตเกียว เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐ เกี่ยวกับความร่วมมือในการจำกัดการแผ่ขยายอำนาจทางเศรษฐกิจและการทหารของจีนในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยใช้ชื่อกรอบความร่วมมือนี้ว่า “Quad” ซึ่งเป็นคำย่อของ Quadrilateral Security Dialogue ภายใต้แนวคิดที่จะประสานความร่วมมือทางทะเลในเอเชียควบคู่ไปกับการฝึกซ้อมรบร่วมทางทะเลของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกา อินเดีย ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ที่เรียกว่า “Exercise Malabar” แต่ความร่วมมือในการดำเนินการของ Quad เป็นไปอย่างกระต่อนกระแต่นไม่มีความคืบหน้า จนมาถึงเกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งและข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นของจีนกับประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ (มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และบรูไนดารุสซาลาม)

และสหรัฐอเมริกา รวมถึงความขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่นบริเวณหมู่เกาะเซนกากุ และการแผ่ขยายอิทธิพลทางทะเลของจีนเข้าสู่ประเทศศรีลังกา บังคลาเทศ และปากีสถาน ทำให้เกิดการรื้อฟื้นแนวคิดความร่วมมือของกลุ่มประเทศสมาชิก Quad ขึ้นมาใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ.๒๕๖๐ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ โดยก่อนหน้านี้นี้ในปีเดียวกันสหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ได้ประกาศยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ที่เสรีและเปิดกว้าง (Free and Open Indo-Pacific Strategy: FOIP) ที่มุ่งเน้นไปในมิติความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงทางทะเล ซึ่งคำว่า “เสรี” หมายถึง การที่ทุกประเทศมีเสรีภาพในการดำเนินนโยบาย และผลักดันผลประโยชน์ของตนได้โดยปราศจากการถูกข่มขู่ และรักษาอำนาจอิทธิปไตยของตนเองไว้ได้ ส่วนคำว่า “เปิดกว้าง” หมายถึง เสรีภาพการเดินเรือและบินผ่าน รวมทั้งการมีบรรยากาศการลงทุนที่เปิดกว้างและระบบการค้าที่ยุติธรรม และต่างตอบแทน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ๗ ประการ ได้แก่ (๑) การเคารพอำนาจอิทธิปไตย หลักนิติธรรมและเสรีภาพจากการบีบบังคับ (๒) เสรีภาพการเดินเรือผ่าน และความมั่นคงทางไซเบอร์ การระงับข้อพิพาททางดินแดนโดยสันติวิธีและเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ (๓) การขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างพันธมิตรและมิตรประเทศ (โดยเฉพาะประเด็นการทหาร การบังคับใช้กฎหมาย ความมั่นคงทางทะเล ความมั่นคงทางไซเบอร์ การต่อต้านการก่อการร้าย) (๔) การส่งเสริมการค้า การลงทุนที่เป็นธรรมและพื้นฐานของความโปร่งใสและความคุ้มค่าสูงสุด (๕) ส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาคผ่านโครงการลงทุนบนพื้นฐานหลักที่ต่างตอบแทน (๖) สนับสนุนความเป็นแกนกลางของอาเซียน และ (๗) ยับยั้งการแพร่ขยายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ทั้งนี้ การรื้อฟื้นกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง ๔ ประเทศ หรือ Quad ขึ้นมาใหม่จึงเป็นการขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างพันธมิตรและมิตรประเทศที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

ต่อมาสหรัฐอเมริกาภายใต้การบริหารของรัฐบาลประธานาธิบดี Joe Biden ได้สร้างความก้าวหน้าครั้งประวัติศาสตร์เพื่อฟื้นฟูความเป็นผู้นำของสหรัฐอเมริกา ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และปรับบทบาทของรัฐสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีนโยบายสำคัญว่าด้วยยุทธศาสตร์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในการเอาชนะจีน ช่วง ๑๐ ปีข้างหน้า ด้วยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญ และทำงานร่วมกับชาติพันธมิตร พร้อมระบุว่า การแข่งขันระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา “ไม่ใช่ สงครามเย็นยุคใหม่และไม่ใช้การแบ่งแยกโลกออกเป็น ๒ ขั้ว ที่มีแนวคิดแตกต่างกัน” ซึ่งถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อภาพรวมของภูมิรัฐศาสตร์และความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงมองจีนเป็นภัยคุกคามของ สหรัฐอเมริกา และสิ่งที่สหรัฐอเมริกาพยายามทำอยู่ในขณะนี้ คือ การกระชับความเป็นพันธมิตรมากขึ้นกับประเทศในกลุ่ม Quad และพยายามดึงชาติต่างๆ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก มาอยู่ในฝั่งของสหรัฐอเมริกามากขึ้น โดยจะมุ่งใช้พันธมิตรปิดล้อมจีนมากขึ้น หลังจากนั้นต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย ร่วมประกาศความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคีในนาม “AUKUS” (Australia-United Kingdom-United States) ซึ่งความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่มีสหราชอาณาจักรเข้าร่วม เนื่องจากสหราชอาณาจักรกับสหรัฐอเมริกา เป็นพันธมิตรทางทหารกันตั้งแต่ยุคองค์การสนธิสัญญา SEATO และออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกา ก็เป็นพันธมิตรกันตั้งแต่ยุคสนธิสัญญา ANZUS

๒.๒ ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS

เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ “Joe Biden” ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา “Boris Johnson” นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักร และ “Scott Morrison” นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย ได้จัดแถลงข่าวร่วมกันผ่านการประชุมทางไกล และได้ประกาศความร่วมมือในสนธิสัญญาความมั่นคงอินโด-แปซิฟิกฉบับใหม่ และจัดตั้งพันธมิตรไตรภาคีด้านความมั่นคง หรือที่เรียกว่า “AUKUS”

พร้อมทั้งเปิดเผยรายละเอียดของข้อตกลงความร่วมมือซึ่งรวมถึงการแบ่งปันเทคโนโลยีทางทหาร โดยเฉพาะการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้กับออสเตรเลีย โดยสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรจะให้การสนับสนุนและเป็นพี่ปรึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่ง “Joe Biden” ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ยืนยันว่าเป็นความร่วมมือด้านความมั่นคงเพื่อส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกในระยะยาว ในทางกลับกัน หลาย ๆ ประเทศมองว่าเป็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่อาจเป็นเป้าหมายหลักเพื่อคานอำนาจจีน และท้าทายโดยตรงต่อจีนที่มีอิทธิพลเหนือ่านน้ำในทะเลจีนใต้ รวมทั้งอาจเป็นเป้าหมายที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีน เนื่องจากจีนได้ขยายอิทธิพลมากขึ้นในทะเลจีนใต้และประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก อย่างไรก็ตาม Boris Johnson นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักร กล่าวต่อรัฐสภาอังกฤษในเวลาต่อมาว่า ความเคลื่อนไหวดังกล่าวไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นปฏิปักษ์กับจีนแต่อย่างใด

ภาพที่ ๔ Joe Biden ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา, Boris Johnson นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักร และ Scott Morrison นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย ประกาศจัดตั้งกลุ่มจัดตั้งกลุ่มพันธมิตร “AUKUS” ในการแถลงข่าวร่วมทางไกล เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ (ภาพจาก www.mgrronline.com)

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นาย ปีเตอร์ ดัตตัน รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย พร้อมด้วย วิกตอเรีย ทริตเคลล์ ข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำออสเตรเลีย และไมเคิล โกลด์แมน อุปทูตสหรัฐฯ ประจำออสเตรเลีย ได้ร่วมลงนามข้อตกลงความร่วมมือด้านเทคโนโลยีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์อย่างเป็นทางการที่อาคารรัฐสภา กรุงแคนเบอร์ราของออสเตรเลีย โดยข้อตกลงดังกล่าวมีสาระสำคัญในการแบ่งปัน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ระหว่างกัน เพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกองทัพเรือของทั้ง ๓ ประเทศ ทั้งยังมีจุดประสงค์เพื่อรับมือกับปัญหาท้าทายด้านความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะการแผ่ขยายอิทธิพลทางการทหารของจีน^๔

ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไตรภาคี (ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา) หรือ ข้อตกลง AUKUS เป็นกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง ๓ ฝ่ายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีที่ครอบคลุมหลายด้านที่ประเด็นสำคัญ เช่น เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สงครามไซเบอร์ เทคโนโลยีควอนตัม เทคโนโลยีใต้น้ำ และความสามารถในการโจมตีระยะไกล รวมถึงส่วนประกอบนิวเคลียร์ซึ่งอาจจำกัอยู่ที่สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรในโครงสร้างพื้นฐานด้านการป้องกันนิวเคลียร์ โดยข้อตกลง AUKUS จะมุ่งเน้นไปที่ความสามารถทางทหาร อาทิ ขีปนาวุธพิสัยไกล หรือ ขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental Ballistic Missile) ขีปนาวุธร่อน (Cruise missile) และระบบเทคโนโลยีใต้น้ำ และที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร จะให้การสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยงในการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้แก่ออสเตรเลีย

ข้อตกลง AUKUS ทำให้ออสเตรเลียสามารถจัดหาเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ได้ เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์มีความเร็วมากกว่า สามารถดำอยู่ใต้น้ำได้

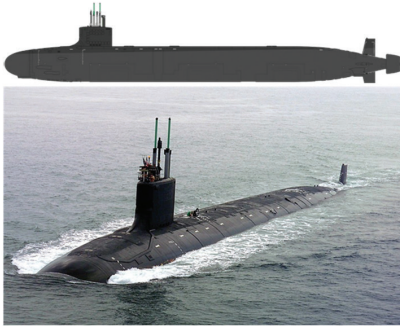
^๔ เนชั่น บรอดแคสต์ติ้ง คอร์ปอเรชั่น. (๒๕๖๔). ออสเตรเลีย อังกฤษ สหรัฐฯ ลงนามข้อตกลงเรือดำน้ำนิวเคลียร์. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://www.nationtv.tv/news/378853641>

นานขึ้น และสามารถบรรทุกอาวุธได้มากกว่าเรือดำน้ำทั่วไป ปัจจุบันมีเพียง ๖ ประเทศเท่านั้นที่มีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส รัสเซีย และจีน (เป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ) และอินเดีย “ซึ่งหากบรรลุข้อตกลง AUKUS นี้จะทำให้ออสเตรเลียกลายเป็นประเทศที่ ๗ ในโลกที่จะมีเทคโนโลยีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์เป็นของตนเอง” โดยสหรัฐอเมริกาจะถ่ายทอดเทคโนโลยีเรือดำน้ำ Virginia Class ให้กับออสเตรเลีย พร้อมเป็นผู้จัดหายูเรเนียมเสริมสมรรถนะสูง (Highly Enriched Uranium: HEU) เพื่อใช้งานร่วมกับเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ PWR3 (Pressurized Water Reactors) ที่ออกแบบโดยสหรัฐอเมริกา และผลิตโดยบริษัท Rolls-Royce ในสหราชอาณาจักร^๔ ทั้งนี้ เรือดำน้ำชั้น Virginia จัดเป็นเรือดำน้ำประเภท Nuclear-Powered Attack Submarines (SSN) เริ่มต้นนำมาใช้งานในปี พ.ศ.๒๕๔๑ เพื่อแทนที่เรือดำน้ำชั้น Los Angeles ที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๙ ถึงปัจจุบัน สหรัฐอเมริกามีเรือดำน้ำชั้น Los Angeles ประจำการ จำนวน ๒๘ ลำ และจะทยอยปลดประจำการ โดยมีเรือดำน้ำชั้น Virginia มาแทนที่แล้ว จำนวน ๑๙ ลำ และกำลังอยู่ระหว่างการสร้างอีกจำนวน ๑๑ ลำ โดยสหรัฐอเมริกามีแผนจะสร้างเรือดำน้ำชั้น Virginia ทั้งหมดจำนวน ๖๖ ลำ ในราคาลำละ ๓.๔ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ ๑.๑๔ แสนล้านบาท)

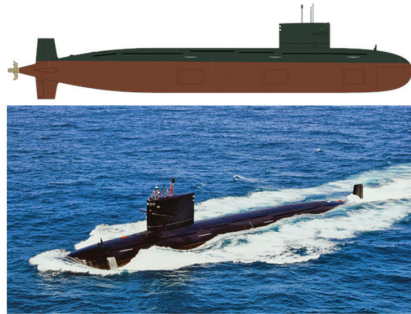
เมื่อเปรียบเทียบศักยภาพของเรือดำน้ำชั้น Virginia ที่ออสเตรเลียกำลังจะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี กับ เรือดำน้ำชั้น Type 093 Shang เป็นเรือดำน้ำประเภท Nuclear-Powered Attack Submarines (SSN) รุ่นที่สอง ของกองทัพเรือจีน โดยเรือดำน้ำชั้น Type 093 Shang มีขีดความสามารถทำความเร็วได้เร็วกว่าเรือดำน้ำชั้น Virginia เล็กน้อย มีขนาดตัวเรือที่เล็กกว่าเล็กน้อย และติดตั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ได้จำกัดกว่าเรือดำน้ำชั้น Virginia โดยจีนเริ่มสร้างเรือดำน้ำ Type 093

^๔ รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม. (๒๕๖๔). *สำรวจศักยภาพจีนในการตอบกลับพันธมิตร AUKUS และข้อคิดสำหรับประเทศไทย:คอลัมน์เศรษฐกิจเสวนา จุฬาทิศนะ.* (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://www.thansettakij.com/columnist/497586>

Shang ในปี ค.ศ.๒๐๐๖ ปัจจุบันจีนมีเรือดำน้ำชั้น 093 Shang จำนวน ๖ ลำ และกำลังสร้างเพิ่มอีกจำนวน ๖ ลำ แต่เรือดำน้ำชั้น Type 093 Shang ไม่ใช่เรือดำน้ำโจมตีพลังงานนิวเคลียร์รุ่นใหม่ล่าสุดของจีน เนื่องจากปัจจุบันจีนกำลังพัฒนาเรือดำน้ำ Type 095 Sui Class ขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นเรือดำน้ำประเภท Nuclear-Powered Attack Submarines (SSN) รุ่นที่สามของกองทัพเรือจีน

เรือดำน้ำ Virginia Class (SSN-774 Class)
ของกองทัพเรือสหรัฐ

เรือดำน้ำชั้น Type 093 Shang (Type 093 SSN)
ของกองทัพเรือจีน

ภาพที่ ๕ รูปเปรียบเทียบเรือดำน้ำประเภท Nuclear-Powered Attack Submarines (SSN) Virginia Class ของสหรัฐอเมริกา กับ Type 093 Shang ของจีน

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ที่สหรัฐอเมริกาจะถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับออสเตรเลีย อาจไม่ใช่เทคโนโลยีขั้นสูงที่สุดของเทคโนโลยีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ เพราะเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ที่มีศักยภาพ และสมรรถนะสูงที่สุดของสหรัฐอเมริกามีประจำการ คือเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ติดตั้งขีปนาวุธนำวิถี เป็นเรือดำน้ำประเภท Nuclear-Powered Ballistic Missile Submarines (SSBN) ซึ่งปัจจุบันสหรัฐอเมริกามีเรือดำน้ำประเภทนี้ที่เรียกว่า “Ohio Class” ประจำการอยู่ทั้งสิ้นจำนวน ๑๘ ลำ และเนื่องจากเรือดำน้ำรุ่นนี้เป็นเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๙ ดังนั้น ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ติดตั้งขีปนาวุธนำวิถีรุ่นใหม่ ที่เรียกว่า “Columbia Class” กำลัง

ถูกพัฒนาขึ้นมา และเชื่อว่าจะสามารถนำมาประจำการได้ในปี พ.ศ.๒๕๔๗ โดยวางแผนจะมีการสร้างจำนวน ๑๒ ลำ ในขณะที่กองทัพเรือจีนมีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ติดตั้งขีปนาวุธนำวิถีที่ประจำการอยู่ เป็นเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ที่เรียกว่า “Type 094 Jin Class” ซึ่งปัจจุบันจีนมีประจำการจำนวน ๖ ลำ และได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสร้างเรือดำน้ำขึ้นใหม่ในช่วงต้นปี พ.ศ.๒๕๖๓ ที่เรียกว่า “Type 096 Tang Class”

เรือดำน้ำ Ohio Class (SSBM-726 Class)
ของกองทัพเรือสหรัฐ

เรือดำน้ำ Type 094 Jin Class (Type 094 SSBM)
ของกองทัพเรือจีน

ภาพที่ ๖ รูปเปรียบเทียบเรือดำน้ำประเภท Nuclear-Powered Ballistic Missile Submarines (SSMM) Ohio Class ของสหรัฐอเมริกา กับ Type 094 Jin ของจีน

ประเด็นสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรจะถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้กับออสเตรเลียนี้อาจไม่ใช่เรื่องใหญ่ที่สุด เพราะสิ่งที่กำลังจะเกิดการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีให้กับกองทัพของออสเตรเลียนั้น นอกจากจะไม่ใช่เทคโนโลยีขั้นสุดแล้ว ยังเป็นเทคโนโลยีที่ทางฝั่งจีนก็มี และอาจจะมีความก้าวหน้าอีกด้วย ดังนั้น อาจมองได้ว่าข้อตกลง AUKUS ที่เป็นการปิดล้อมจีนทางทะเล จึงอาจจะไม่ใช่ประเด็นที่สำคัญที่สุดของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา หากแต่มองว่าประเด็นหลักที่สำคัญที่สุดคือ การปิดล้อมการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจและทางเทคโนโลยีของจีนมากกว่า ซึ่งกลุ่ม AUKUS โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มีความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยี

ด้านต่าง ๆ โดยเน้นที่ความสามารถทางไซเบอร์ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) เทคโนโลยีควอนตัม และศักยภาพเพิ่มเติมได้ทะเล ให้กลุ่ม AUKUS มีความสามารถร่วมกันและปฏิบัติการในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกร่วมกันได้ในลักษณะ Joint Capabilities and Interoperability ที่เน้นการสร้างความร่วมมือในการหาข่าว (Intelligence) ด้วยระบบ AI (Artificial Intelligence) การพัฒนาระบบ AI และ เชื่อมโยงระบบของทั้ง ๓ ประเทศในกลุ่ม AUKUS เพื่อรับมือกับการโจมตีไซเบอร์ โดยในความร่วมมือนี้จะต้องเร่งพัฒนาเทคโนโลยีควอนตัมร่วมกัน^๖ ทั้งนี้ จากคำแถลง ในเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔ ของคณะกรรมการการความมั่นคงแห่งชาติของ สหรัฐอเมริกา ที่กล่าวว่า เรื่อง AI มีความจำเป็นในการกระชับความพยายามในท้องถิ่น แต่ยังคง “รวบรวมพันธมิตรและพันธมิตรที่ใกล้ชิดที่สุดของเราเพื่อปกป้องและแข่งขัน ในยุคของการแข่งขันและความขัดแย้งที่เร่งขึ้นด้วยเทคโนโลยี AI”

๒.๓ เหตุการณ์และสถานการณ์ภายหลังสนธิสัญญา AUKUS

๒.๓.๑ เหตุการณ์ภายหลังสนธิสัญญา AUKUS

ภายหลังประกาศความร่วมมือในสนธิสัญญาความมั่นคงอินโด-แปซิฟิก ฉบับใหม่ และจัดตั้งพันธมิตรไตรภาคีด้านความมั่นคง หรือที่เรียกว่า “AUKUS” (Australia-United Kingdom-United States) มีหน่วยงานและบุคคล สำคัญในหลายประเทศได้ออกมาแสดงความคิดเห็นต่อการรวมกลุ่ม AUKUS ดังนี้

- Tom Tugendhat ประธาน British Commons Foreign Affairs Committee ซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกกิจการต่างประเทศ ได้ออกมากล่าวว่า “การรวมกลุ่มอุตสาหกรรมทหารของพันธมิตรทั้งสามนี้เข้าด้วยกัน เป็นการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนในความสัมพันธ์ เราสามารถทำงานร่วมกันได้เสมอ แต่มีจุด มุ่งหมายที่มากกว่านี้ จากปัญญาประดิษฐ์ไปจนถึงเทคโนโลยีขั้นสูง สหรัฐอเมริกา

^๖ รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม. (๒๕๖๔). สำนวณศักยภาพเงินในการตอบกลับพันธมิตร AUKUS และข้อคิดสำหรับ ประเทศไทย:คอลัมน์เศรษฐเสวนา จุฬาทักษะ. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://www.thansettakij.com/columnist/497586>

สหราชอาณาจักร และออสเตรเลียจะสามารถประหยัดต้นทุนได้โดยการเพิ่มการแบ่งปันแพลตฟอร์ม และต้นทุนด้านนวัตกรรม นั่นคือจุดเปลี่ยนของ Engineering & Technology ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของบริษัทเทคโนโลยีของจีน เช่น Huawei ซึ่งถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมในเครือข่ายโทรคมนาคมในสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียด้วยเหตุผลในด้านความมั่นคงแห่งชาติ การคัดค้านความพยายามในการเข้าซื้อกิจการ Lattice Semiconductor ของบริษัทสัญชาติจีน และการพิจารณาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการเสนอซื้อกิจการบริษัทเซมิคอนดักเตอร์ในท้องถิ่นของอังกฤษ วิศวกรรมและเทคโนโลยี และยังชี้ไปที่คำแถลงในเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔ ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา เรื่อง AI ความจำเป็นในการกระชับความพยายามในท้องถิ่น แต่ยัง “รวบรวมพันธมิตรและพันธมิตรที่ใกล้ชิดที่สุดของเราเพื่อปกป้องและแข่งขันในยุคของการแข่งขันและความขัดแย้งที่เร่งขึ้นด้วยเทคโนโลยี AI”

- Sébastien Philippe นักวิทยาศาสตร์นิวเคลียร์และนักฟิสิกส์ประยุกต์ของมหาวิทยาลัย Princeton ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แถลงการณ์เกี่ยวกับ AUKUS ว่า “ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการและนักการเมืองถึงความกังวลเรื่องการเพิ่มจำนวนนิวเคลียร์ สนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์อนุญาตให้รัฐที่ไม่มีอาวุธนิวเคลียร์ผลิตยูเรเนียมเสริมสมรรถนะสูงสำหรับเชื้อเพลิงเครื่องปฏิกรณ์ใช้งานทางเรือได้อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงในการถ่ายโอนเทคโนโลยีเรือดำน้ำนิวเคลียร์ของสหรัฐอเมริกาหรือสหราชอาณาจักร ซึ่งรวมถึงยูเรเนียมเสริมสมรรถนะสูงอาจถูกอธิบายว่าเป็นการกระทำที่เป็นการแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์”

- James M Acton จากมูลนิธิคาร์เนกีเพื่อสันติภาพระหว่างประเทศ (Carnegie Endowment for International Peace) ได้มาระบุว่า “ผลกระทบจากการไม่แพร่ขยายนิวเคลียร์กับข้อตกลง AUKUS มีทั้งในแง่ลบ และจริงจั่ง เพื่อให้ออสเตรเลียได้ใช้งานเรือดำน้ำที่ใช้พลังงานนิวเคลียร์ได้ ออสเตรเลียจะต้องกลายเป็นรัฐแรกที่ลงนามในสนธิสัญญาที่จะไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์

ที่ใช้ช่องโหว่ที่อนุญาตให้นำวัสดุนิวเคลียร์ออกจากระบบการตรวจสอบของสำนักงานพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency: IAEA) ผมไม่กังวลจริงๆ ว่า ออสเตรเลียจะใช้นี้อะไรในทางที่ผิด แต่ผมกังวลว่า การออกมาในลักษณะนี้จะสร้างแบบอย่าง สร้างความเสียหายในอนาคต ผู้ที่จะแพร่ขยายนิวเคลียร์จะสามารถใช้โปรแกรมเครื่องปฏิกรณ์ใช้งานทางเรือ เพื่อปกปิดการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ได้”

- **Anthony Albanese** ผู้นำฝ่ายค้านจากพรรคแรงงานออสเตรเลีย กล่าวว่า “พรรคของเขาจะสนับสนุนเรือดำน้ำนิวเคลียร์ตราบเท่าที่ไม่จำเป็นต้องมีอุตสาหกรรมนิวเคลียร์พลเรือนภายในประเทศ ไม่มีการครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ และข้อตกลงดังกล่าวสอดคล้องกับความรับผิดชอบของออสเตรเลียภายใต้สนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์”

- **Paul Keating** อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๔ ของออสเตรเลีย จากพรรคแรงงาน ได้ประณามข้อตกลง AUKUS โดยกล่าวว่า “ข้อตกลงนี้จะเป็น สักขีพยานในการสูญเสียอธิปไตยของออสเตรเลียเป็นอย่างมาก เนื่องจากการพึ่งพา สหรัฐอเมริกา ทางวัตถุ ได้ปล้นเสรีภาพหรือทางเลือกใดๆ ของออสเตรเลีย ในการต่อสู้ที่ออสเตรเลียอาจเห็นควร”

- **Kevin Rudd** อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๖ ของออสเตรเลีย จากพรรคแรงงาน ได้ออกมากล่าว “เดือนไม่ให้มีการก้าวล่วงในการวิพากษ์วิจารณ์จีน และแนะนำให้ออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถทางการทหารอย่างเงียบๆ”

- **Tony Abbott** อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๖ ของออสเตรเลีย จากพรรคเสรีนิยม เรียกการเคลื่อนไหวครั้งนี้ว่า “เป็นการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดที่รัฐบาลออสเตรเลียได้ทำในรอบหลายทศวรรษ เนื่องจากการบ่งชี้ว่าเราจะยืนเคียงข้างสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรในการเผชิญกับความท้าทายเชิงกลยุทธ์

ที่ยิ่งใหญ่ในช่วงเวลาปัจจุบัน ซึ่งเห็นได้ชัดว่าคือ จีน” และยังคงกล่าวอีกว่า “ผลที่ตามมาคือ ออสเตรเลียจะปลอดภัยกว่า และอ้างถึงอำนาจการยิงของกองทัพเรือจีนที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นข้ออ้างสำหรับข้อตกลง AUKUS”

- **Peter Dutton** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของออสเตรเลีย ได้กล่าวว่า “ออสเตรเลียต้องการสันติภาพและเสถียรภาพ และ โอกาสสำหรับอินโดนีเซีย เวียดนาม ศรีลังกา และเกาหลีใต้ ที่จะพัฒนาต่อไป” และยังคงกล่าวต่อว่า “การเริ่มต้นมาจากจีน” และกล่าวว่า “ออสเตรเลียมีความเป็นประชาธิปไตยที่น่าภาคภูมิใจ มุ่งมั่นที่จะยืนหยัดเพื่อสันติภาพและความร่วมมือ เพื่อทำให้ภูมิภาคนี้ปลอดภัยยิ่งขึ้น...ไม่มีการโฆษณาชวนเชื่อใด ๆ มากพอที่สามารถเพิกเฉยต่อข้อเท็จจริงได้”

- **Adam Bandt** หัวหน้าพรรคกรีนส์ (Greens) ของออสเตรเลีย ได้วิพากษ์วิจารณ์ข้อตกลง AUKUS โดยกล่าวว่า “ข้อตกลง AUKUS ทำให้ความตึงเครียดในภูมิภาคทวีความรุนแรงขึ้น และทำให้ออสเตรเลียปลอดภัยน้อยลง”

- **Zhao Lijian** โฆษกกระทรวงการต่างประเทศของจีน กล่าวว่า “สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย กำลังร่วมในโครงการเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ ซึ่งบ่อนทำลายสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคอย่างร้ายแรง ข้ำเติมด้วยการแข่งขันด้านอาวุธ และทำร้ายความพยายามในการไม่แพร่ขยายอาวุธระหว่างประเทศ” นอกจากนี้ทางสถานเอกอัครราชทูตจีนในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ยังได้ออกมากล่าวว่า “ทั้งสามประเทศยังคงมีความคิดแบบสงครามเย็น และมีอคติทางอุดมการณ์”

- หนังสือพิมพ์ **Global Times** ที่รัฐบาลจีนเป็นเจ้าของซึ่งเป็นที่รู้จักดีว่ามีท่าทีที่ก้าวร้าวมากกว่าถ้อยแถลงของรัฐบาลจีน ได้ประณามออสเตรเลีย โดยกล่าวว่า “ออสเตรเลียได้ เปลี่ยนตัวเองให้กลายเป็นปฎิักษ์กับจีน” และเตือนว่า “ออสเตรเลียอาจถูกจีนกำหนดเป็นเป้าหมาย ทั้งยังเตือนประเทศอื่นๆ หากมี

การกระทำด้วยความเต็มใจในการเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา หรือ โดยการกล้าแสดงออกอย่างเข้มแข็ง” นอกจากนี้ ยังบอกออสเตรเลียให้ “หลีกเลี่ยงการยั่วยุมิฉะนั้น จีนจะลงโทษอย่างไร้ความปรานี” และสรุปว่า “ดังนั้น กองทหารออสเตรเลีย น่าจะเป็นทหารตะวันตกกลุ่มแรกที่เสียชีวิตในทะเลจีนใต้”

- **Victor Gao** เจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน อดีตล่ามประจำตัวเต็ง เสี่ยวผิง อดีตผู้นำจีน ซึ่งเป็นรองประธานสำนักคิดปักกิ่ง ศูนย์จีนและโลกาภิวัตน์ออกมาเตือนซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า “การเคลื่อนไหวของออสเตรเลียในเรื่องเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์จะนำประเทศไปสู่การตกเป็นเป้าหมายของอาวุธนิวเคลียร์ในอนาคต จีนยังเรียกร้องให้พันธมิตรปฏิบัติตามพันธกรณีเรื่องการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์” และกล่าวอีกว่า “เอเชีย-แปซิฟิกต้องการงาน ไม่ใช่เรือดำน้ำ” และ “จีนยังขอให้ฝรั่งเศสส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น”

- **Sha Zukang** อดีตเอกอัครราชทูตจีนประจำสหประชาชาติ ได้กล่าวประเด็นสำคัญเกี่ยวกับข้อตกลง AUKUS ดังนี้ ๑) “จีนต้องเตรียมพร้อมที่จะทำการโจมตีด้วยนิวเคลียร์ครั้งแรก เพื่อตอบสนองต่อการปรากฏตัวของสหรัฐอเมริกาที่เพิ่มขึ้นในภูมิภาคและหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ของ AUKUS” ๒) “จีนควรละทิ้งนโยบาย ไม่ใช่ครั้งแรก ซึ่งหมายความว่านิวเคลียร์สามารถใช้เพื่อตอบโต้เท่านั้น” ๓) “ท่ามกลางการขยายตัวมหาศาลของกองกำลังนิวเคลียร์ของจีน โดยคาดว่า ไฮโดรเจนอาวุธราว ๓๐๐ แห่ง กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ทั้งยังได้อัปเกรด ซิปนาวุธนิวเคลียร์ และเครื่องบินทิ้งระเบิดในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากการที่จีนยืนยันอธิปไตยบนเกาะเทียมในมหาสมุทรแปซิฟิก” ๔) “พวกเขายังได้อ้างสิทธิ์ในเกาะอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งยังมีการโต้แย้งถึงความเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดความตึงเครียดกับประเทศในภูมิภาคอื่นๆ เช่น ฟิลิปปินส์ เวียดนาม มาเลเซีย ฯลฯ ข้อพิพาทที่คล้ายกันกำลังดำเนินอยู่ในทะเลจีนตะวันออก รอบเกาะต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นอ้างสิทธิ์” ๕) “จีนอ้างสิทธิ์เหนือทะเลจีนใต้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะมอบอำนาจให้ปักกิ่งควบคุมเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศที่มีมูลค่ามหาศาล พื้นที่ประมงที่ประเทศ

เพื่อนบ้านพึ่งพาอาหาร และแหล่งถ่านหินและน้ำมันที่กระจายอยู่ทั่วไป”
๖) “จีนยังได้ปรับปรุงคลังอาวุธนิวเคลียร์ของตนในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยได้เปิดตัว
ซีปนาวุธนำวิถีข้ามทวีปรุ่น DF-41 รุ่นใหม่ ซึ่งสามารถโจมตีได้ทุกตำแหน่งบนโลก
และบรรทุกหัวรบได้ถึง ๑๒ หัว” และ “ยังได้พัฒนาซีปนาวุธนิวเคลียร์แบบไฮเปอร์
โซนิค DF-17 ซึ่งเชื่อว่าระบบป้องกันซีปนาวุธในปัจจุบันไม่สามารถที่จะหยุดยั้งได้
และที่จีนเปิดเผยในปี พ.ศ.๒๕๖๒ คือซีปนาวุธปล่อยจากเรือดำน้ำ JL-2 ซึ่งบรรทุก
โดยเรือดำน้ำนิวเคลียร์ชั้น Jin ซึ่งมีหัวรบนิวเคลียร์”

- Peter Dutton รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของออสเตรเลีย
ได้กล่าวยอมรับว่า “ด้วยการลงนามในข้อตกลง AUKUS ทำให้ออสเตรเลียและ
สหราชอาณาจักร พบว่า ตนเองได้กลายเป็นแนวหน้าในความขัดแย้งกับจีนไปแล้ว”

๒.๓.๒ สถานการณ์ภายหลังสนธิสัญญา AUKUS

ภายหลังการประกาศจัดตั้งพันธมิตรไตรภาคีด้านความมั่นคง AUKUS
มีหลายประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ (International Organization)
ได้ออกมาแสดงท่าทีต่อกลุ่ม AUKUS ดังนี้

๑) สถานการณ์และท่าทีของประเทศฝรั่งเศสกับออสเตรเลีย :

เมื่อ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ “Emmanuel Macron” ประธานาธิบดีของฝรั่งเศส
โทรศัพท์หารือกับ “Scott Morrison” นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย เป็นครั้งแรก
หลังจากเกิดประเด็นข้อพิพาทเรื่องการจัดตั้งกลุ่ม AUKUS ที่กระทบสัญญาจัดซื้อ
เรือดำน้ำของฝรั่งเศส โดยประธานาธิบดี Emmanuel Macron ระบุว่า “การตัดสินใจ
ยกเลิกสัญญาซื้อเรือดำน้ำของออสเตรเลียทำลายความเชื่อมั่นระหว่างฝรั่งเศสและ
ออสเตรเลียอย่างมาก” และเป็นหน้าที่ของออสเตรเลียในการฟื้นความเชื่อมั่นและ

^๗ ผู้จัดการ ออนไลน์. (๒๕๖๔). Weekend Focus : สหรัฐฯ ตั้งกลุ่ม ‘AUKUS’ ถ่วงดุลอำนาจจีน หวังจุด
ขนานแพร์ ‘นิวเคลียร์’. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา [https://mgronline.com/
around/detail/9640000095008](https://mgronline.com/around/detail/9640000095008)

รักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน” ทั้งนี้ ฝรั่งเศสยืนยันจะปรับเงินออสเตรเลียที่ยกเลิกสัญญาจัดซื้อเรือดำน้ำจำนวน ๓๑,๐๐๐ ล้านยูโร (ประมาณ ๑.๒ ล้านล้านบาท)

๒) สถานการณ์และท่าทีของจีนกับประเทศพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา : หลังจากการ “Joe Biden” ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา “Boris Johnson” นายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักร และ “Scott Morrison” นายกรัฐมนตรีของออสเตรเลีย ได้ร่วมกันแถลงข่าวเรื่องข้อตกลง AUKUS ได้ ๑ วัน รัฐบาลจีนก็ประกาศเข้าร่วม “CPTPP” (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership) หรือ “ความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก” ในทันที ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการตอบโต้กลับเรื่อง AUKUS

“CPTPP” เป็นความตกลงการค้าเสรีที่ครอบคลุมในเรื่องการค้า การบริการ และการลงทุนเพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ทั้งในประเด็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมถึงกลไกแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนต่างชาติ ซึ่ง CPTPP นี้ ริเริ่มกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๙ มีชื่อเดิมว่า “TPP” (Trans-Pacific Partnership) หรือ “ข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก” มีสมาชิกทั้งหมด ๑๒ ประเทศ (สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม) แต่ภายหลังจากสหรัฐอเมริกาได้ถอนตัวออกไปเมื่อต้นปี พ.ศ.๒๕๖๐ ประเทศสมาชิกที่เหลือ ๑๑ ประเทศ ได้ตัดสินใจเดินหน้าความตกลงนี้ต่อ และได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership” โดยลงนามที่ประเทศชิลี เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๑

^๖ รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม. (๒๕๖๔). **สำรวจศักยภาพเงินในการตอบกลับพันธมิตร AUKUS และข้อคิดสำหรับประเทศไทย:คอลัมน์เศรษฐกิจเสวนา จุฬาทักษะ.** (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://www.thansettakij.com/columnist/497586>

นักวิชาการหลายฝ่ายได้วิเคราะห์ว่า “CPTPP” หรือ “TPP เดิม” เป็นโมเดลที่สหรัฐอเมริกาได้ออกแบบไว้ เพื่อกีดกันทางการค้ากับจีนโดยเฉพาะ ดังนั้น หลายคนมองว่า จีนอาจไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนด CPTPP ได้ เนื่องจาก กฎเกณฑ์หลายเรื่องในข้อตกลง โดยเฉพาะข้อตกลง CPTPP จะเน้นเรื่องความเป็นเสรี และรัฐบาลต้องไม่ไปอุดหนุนรัฐวิสาหกิจเพื่อบิดเบือนตลาด แต่จีนก็ยอมเข้าร่วมข้อตกลง CPTPP โดยให้เหตุผลว่าสอดคล้องกับรัฐบาลจีนที่มีแผนจะลดเงินสนับสนุนแก่รัฐวิสาหกิจ และดึงเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อผลักดันให้บริษัททำกำไรและดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นในเรื่องนี้นอกจากจะเป็นการตอบโต้กลับเรื่อง AUKUS แล้ว จีนคงเห็นผลประโยชน์ที่จะได้จากเรื่องนี้ ซึ่งการเข้ามาของจีนในครั้งนี้นี้ จะทำให้ CPTPP มีขนาดใหญ่ขึ้นเป็น ๓๐% ของ GDP โลก และมีประชากรรวมเป็น ๑,๙๐๐ ล้านคน หรือ ๒๕% ของประชากรโลก^๘

อย่างไรก็ตาม จีนยืนยันว่าการเข้าร่วม CPTPP ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องสนธิสัญญา AUKUS เพราะจีนต้องการความร่วมมือทางเศรษฐกิจมากกว่าจะผลักดันให้เกิดสงครามเหมือนสหรัฐอเมริกา ประเด็นที่ข้อตกลงนี้มีแต่ประเทศที่เป็นมหาสมุทรของสหรัฐอเมริกา เช่น ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และแคนาดา ในขณะที่จีนนั้นอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจน หลายประเทศออกมาแสดงท่าทีอาทิ ญี่ปุ่นและออสเตรเลีย มองว่าการเข้ามาใน CPTPP ของจีน เป็นภัยคุกคามต่อภูมิภาคแปซิฟิกมากขึ้น ซึ่งญี่ปุ่นยังมีกรณีพิพาทในทะเลจีนใต้กับจีน และนอกจากนั้น ญี่ปุ่นเคยเจรจาเรื่อง CPTPP กับไต้หวันไว้ว่าจะยอมรับการเข้าเป็นสมาชิกของไต้หวันอีกด้วย ด้านไต้หวันก็มีความกังวลว่า ถ้าจีนได้เข้าร่วม CPTPP ไต้หวันจะถูกกีดกันในการเป็นสมาชิกของ CPTPP ในอนาคต สำหรับออสเตรเลียก็ยังมีความขัดแย้งกับจีนเช่นกัน โดยจีนได้เพิ่มอัตราการเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลีย ซึ่งมีเจตนาเพื่อโต้กลับออสเตรเลีย หลังจากที่ออสเตรเลียเรียกร้องให้จีนออกมา

^๘ ลุงทุนแมน (๒๕๖๔). รู้จัก AUKUS ของสหรัฐ และการโต้กลับด้วย CPTPP ของจีน, (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://www.longtunman.com/32856>

รับผิดชอบเรื่องการเป็นต้นเหตุของโรคระบาดโควิด ซึ่งพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาที่ยังไม่ได้อยู่ใน CPTPP อย่างเช่น สหราชอาณาจักร ก็มีความต้องการเข้าร่วม CPTPP เพื่อขายสินค้าเกษตรกับประเทศอื่นเพิ่มมากขึ้น หลังไม่มีข้อผูกมัดกับสหภาพยุโรปแล้ว^๙

สำหรับประเด็นสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรจะถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้กับออสเตรเลีย จีนมองว่าจะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาค โดยเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔ นายหวัง อี้ มนตรีแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีน เปิดเผยแพร่ระหว่างการสนทนาทางโทรศัพท์กับผู้แทนจากมาเลเซียและบรูไน ว่าการรอกกลุ่มความร่วมมือด้านความมั่นคงไตรภาคี AUKUS ซึ่งจัดตั้งโดยสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย จะเพิ่มความเสี่ยงในการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ การแพร่ขยายเทคโนโลยีนิวเคลียร์ไปสู่ประเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดภัยคุกคาม และบ่อนทำลายแนวคิดเขตปลอดนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จีนและประเทศในภูมิภาคพยายามร่วมกันทำให้สำเร็จ นอกจากนี้ ขณะนี้นายหวัง อี้ เข้าร่วมเป็นประธานการประชุมเชิงยุทธศาสตร์ระดับสูงของจีน-สหภาพยุโรป กับ Josep Borrell ผู้แทนระดับสูงของสหภาพยุโรปด้านกิจการต่างประเทศและนโยบายความมั่นคงได้แสดงความเห็นว่า AUKUS เป็นความพยายามของสหรัฐที่ต้องการสร้างกลไกเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งขัดต่อกระแสสังคมโลกยุคใหม่ จึงควรได้รับการเตือนและต่อต้านจากประเทศในภูมิภาคและประชาคมระหว่างประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่ามีอันตรายจากการแข่งขันทางอาวุธ การเคลื่อนไหวดังกล่าวจะกระตุ้นประเทศในภูมิภาคให้เร่งพัฒนาขีดความสามารถทางทหาร แม้กระทั่งพยายามทำลายเกณฑ์นิวเคลียร์และเพิ่มความเสี่ยงของความขัดแย้งทางทหาร ซึ่งด้านหนึ่งสหรัฐอเมริกาคว่าบาตรและปราบปรามบางประเทศ

^๙ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.(๒๕๖๕). **สารัตถะประกอบการประชุม SHANGRI-LA DIALOGUE Next steps for the United States' Indo-Pacific Strategy**, Saturday 11 June 2022

เพื่อกระตุ้นให้ไม่พัฒนาขีดความสามารถด้านนิวเคลียร์ ขณะที่อีกด้านหนึ่งจะมีการถ่ายโอนเทคโนโลยีนิวเคลียร์อย่างโจ่งแจ้งไปยังรัฐที่ไม่ใช่นิวเคลียร์ นี่เป็นมาตรฐานสองมาตรฐาน^{๑๐}

๓) สถานการณ์และท่าทีของประเทศในอาเซียน

- **มาเลเซีย** กังวลว่ากลุ่ม AUKUS อาจส่งผลให้เกิดการแข่งขันสะสมอาวุธในภูมิภาค โดยกระทรวงการต่างประเทศของมาเลเซีย ออกแถลงการณ์เมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ แสดงความห่วงกังวลถึงความร่วมมือ AUKUS อาจนำไปสู่การแข่งขันสะสมอาวุธในภูมิภาค พร้อมทั้งย้ำถึงความมุ่งมั่นของมาเลเซียที่จะรักษาอาเซียนให้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง รวมถึงเรียกร้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเคารพและปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ (United Nations Convention on the Law Of the Sea: UNCLOS) และสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Nuclear-Weapon-Free Zone: SEANWFZ) ตลอดจนการเสริมสร้าง ความร่วมมือที่มีอยู่เพื่อประกันสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพในภูมิภาค ตามกรอบเอกสารมุมมองของอาเซียน ต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on Indo-Pacific: AOIP)^{๑๑}

- **อินโดนีเซียและมาเลเซีย** ตกลงเพิ่มความพยายามในการรักษาสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยนางเร็ตโน มาร์ชูตี รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซีย แถลงภายหลังการประชุมทวิภาคีกับนายไชฟุดดิน อับดุลลาห์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของมาเลเซีย เมื่อ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ ว่าอินโดนีเซียและมาเลเซียได้ตกลงที่จะเพิ่มความพยายามในการรักษาสันติภาพ

^{๑๐} Newspaper WordPress Theme by TagDiv. (2564). ผอ.ทบวงการพลังงานปรมาณูเตือนกลุ่มAUKUS ขัดสนธิสัญญาไม่แพร่นิวเคลียร์, (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา <https://truthforyou.co/68881/>

^{๑๑} The Intelligence Team. (2564). มาเลเซีย กังวลว่ากลุ่ม AUKUS อาจส่งผลให้เกิดการแข่งขันสะสมอาวุธในภูมิภาค. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2565, แหล่งที่มา <https://intsharing.co/archives/9514>

เสถียรภาพในภูมิภาค และรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในทะเลจีนใต้ รวมถึงเสริมสร้างความสามัคคีและศูนย์กลางของอาเซียน พร้อมเรียกร้องให้อาเซียนมีส่วนร่วมในเสถียรภาพ ความมั่นคง สันติภาพ และสวัสดิภาพของภูมิภาค โดยยังคงเคารพกฎหมายระหว่างประเทศต่อไป นอกจากนี้ ยังแสดงความกังวลเกี่ยวกับความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้นและการแข่งขันทางอาวุธระหว่างมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะกลุ่มความร่วมมือด้านความมั่นคง ๓ ฝ่าย ระหว่างออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐฯ ที่อาจทำให้มหาอำนาจอื่นๆ เข้าแทรกแซงอาเซียนและทะเลจีนใต้^{๑๒}

- **สิงคโปร์** พอใจคำชี้แจงของออสเตรเลียเรื่องบทบาทของ AUKUS เมื่อ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔ นาย ลี เซียน ลุง นายกรัฐมนตรีของสิงคโปร์ ได้แสดงความยินดีที่ออสเตรเลียให้คำมั่นระหว่างการประชุมสุดยอดระหว่างอาเซียนกับออสเตรเลียว่า การรวมกลุ่มของ AUKUS ถูกกำกับด้วยหลักเกณฑ์หลายประการ รวมถึงการรับรองว่าจะเป็นการเสริมเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทั้งนี้ สิงคโปร์เห็นว่า AUKUS เป็นการออกแบบสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงที่สนับสนุนหลักการความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน การกระชับการบูรณาการทางเศรษฐกิจให้แน่นแฟ้น ส่งเสริมเสถียรภาพ ความมั่นคง และระเบียบปฏิบัติของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก รวมทั้งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล นอกจากนี้ สิงคโปร์พอใจบทบาทของออสเตรเลียในอาเซียน และเห็นด้วยกับข้อเสนอของออสเตรเลียในการยกระดับความเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ระหว่างออสเตรเลียกับอาเซียน^{๑๓}

^{๑๒} สรุพบว่าเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. (2564). มาเลเซียและอินโดนีเซียมีความกังวลในข้อตกลงความร่วมมือ AUKUS. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2565, แหล่งที่มา <http://dspace.dti.or.th/jspui/handle/123456789/3531>

^{๑๓} สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2564). รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ, (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา https://www.nia.go.th/niaweb59/default_TH_.asp.

๔) ทำหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ : “Rafael Grossi” ผู้อำนวยการทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency: IAEA) แสดงความกังวลกรณีแผนจัดหาเรือดำน้ำของกลุ่ม AUKUS ได้แสดงความเห็นกรณีสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรจะสนับสนุนออสเตรเลียในการจัดหาเทคโนโลยีผลิตเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์อย่างน้อย ๘ ลำ ภายในระยะเวลา ๑๘ เดือน ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง ๓ ฝ่าย ระหว่างออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา (AUKUS) ความร่วมมือดังกล่าวจะส่งผลให้ออสเตรเลียเป็นสมาชิกของสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ หรือ “NPT” (Nuclear Non-Proliferation Treaty) รายแรกที่มีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ นอกเหนือจากกลุ่มชาติมหาอำนาจด้านนิวเคลียร์ ๕ ประเทศ (สหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน ฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร) พร้อมกันนี้ ผู้อำนวยการ IAEA ห่วงกังวลว่าข้อกำหนดให้สมาชิกของ NPT ขอยกเว้นการเข้าตรวจสอบวัตถุนิวเคลียร์จาก IAEA ได้ หากวัตถุนิวเคลียร์นั้นใช้สำหรับเป็นเชื้อเพลิงเรือดำน้ำ อาจเอื้อต่อการหลบเลี่ยงการถูกตรวจสอบ ทั้งนี้ IAEA จำเป็นต้องหารือกับกลุ่ม AUKUS ต่อไปเพื่อสร้างหลักประกันด้านการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์^{๑๔}

๒.๔ ยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีน

หากรัฐบาลจีนต้องการประสบความสำเร็จใน “การฟื้นฟูครั้งยิ่งใหญ่ของชาติจีน” ให้ได้ภายในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๑ จีนต้องกลายเป็น “มหาอำนาจทางทะเล” นายสี จิ้นผิง (Xi Jinping) ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกล่าว^{๑๕} รัฐบาลจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง มีการนำวาทกรรมฝันของชาวจีน (Chinese Dream) มาเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนประชาชนและสังคมจีน

^{๑๔} Newspaper WordPress Theme by TagDiv. (2564). ผอ.ทบวงการพลังงานปรมาณูเตือนกลุ่มAUKUS ขัดสนธิสัญญาไม่แพร่นิวเคลียร์, (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา <https://truthforyou.co/68881/>

^{๑๕} Indo-Pacific Defense Forum. (๒๕๖๔). จีนกับยุทธศาสตร์ทางทะเล. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://ipdefenseforum.com/th/2019/01>

ในปัจจุบัน ซึ่งวาทกรรมดังกล่าวมีเป้าหมาย คือทำให้ประเทศหลุดพ้นจากประเทศ รายได้ปานกลาง และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างแรงบันดาลใจ และสนับสนุนให้ชาวจีนเดินทางทำตามความฝันของตนเอง โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ขับเคลื่อน ความฝันนั้นให้เกิดขึ้นจริง รัฐบาลจีนจึงได้ประกาศยุทธศาสตร์ใหม่ที่เสนอการ สร้างกรอบความร่วมมือ และการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค โดยมีจีนเป็นแกนนำ ได้แก่ การเชื่อมโยงทางบก (Silk Road Economic Belt) การเชื่อมโยงทางทะเล หรือ เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) และเส้นทางสายไหมดิจิทัล (Digital Silk Road) ที่มีเป้าหมายหลักในการสร้างความเชื่อมโยงร่วมกันภายใต้ ยุทธศาสตร์แถบและเส้นทาง หรือ “BRI” (Belt and Road Initiative) ซึ่งเปรียบ เสมือนเครื่องมือในการสร้างความเชื่อมโยงของจีนไปในทุกภูมิภาคทั่วโลก ที่รัฐบาล จีนในยุคของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ริเริ่มขึ้นเพื่อขยายบทบาทอิทธิพลของจีน ในเวทีโลก ถ่วงดุลอำนาจสหรัฐอเมริกา ลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ ข้อพิพาทเหนือหมู่เกาะและพัฒนาเศรษฐกิจของจีนให้เติบโตอย่างยั่งยืน ด้วยการ ขยาย Soft Power ของจีนผ่านการสร้าง “ความเชื่อมโยง”(Connectivity) และ “ความร่วมมือ”(Cooperation) รอบด้าน กับนานาประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคเอเชียกลาง ภูมิภาคเอเชียใต้ ภูมิภาคตะวันออกกลาง ภูมิภาคแอฟริกา และยุโรป โดยรัฐบาลจีนจะใช้ยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมทางทะเล เป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงแบบหลายมิติกับประเทศต่างๆ ที่ตั้งอยู่บนแนวพื้นที่เศรษฐกิจของจีน เพื่อกระชับความร่วมมือทางทะเลกับอาเซียน อันจะช่วยผลักดันความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เฉียงใต้ หรืออาเซียนนอกจากนี้ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การลดระดับ ความตึงเครียดระหว่างจีนกับประเทศคู่ขัดแย้งในภูมิภาคจากกรณีข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ พร้อมทั้งสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับรัฐบาลจีน^{๑๖}

^{๑๖} Thai Journal Online (ThaiJO) (๒๕๕๘). ยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมทางทะเลของจีน: ความเกี่ยวข้องกับ ต่ออาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://so05.tc-i-thaijo.org/index.php/thaijo.org/index.php/rathhapirak/article/view/59834/49140>

ภาพที่ ๗ โครงการ แถบเศรษฐกิจและเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI)

ที่มา : <https://www.greenprosnynergy.com>

เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) เป็นส่วนหนึ่งของการเดินทางสำรวจเส้นทางการค้าของจีนในอดีต โดยนับเริ่มต้นเมื่อครั้งการสำรวจทางทะเลของนายพลเจิ้ง เหวอ (Zhèng Hé) ผู้บัญชาการกองทัพเรือในยุคราชวงศ์หมิง (Ming Dynasty) ตรงกับสมัยรัชกาลจักรพรรดิหย่งเล่อ ในกลางปี พ.ศ.๑๙๔๘ ซึ่งเดินทางไปสำรวจและทำการค้าตามหัวเมืองชายทะเลกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคเอเชียใต้ ภูมิภาคเอเชียตะวันตก จนถึงทวีปแอฟริกา ซึ่งปัจจุบันการพัฒนาความร่วมมือตาม “เส้นทางสายไหมทางทะเล” ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดอย่างเป็นทางการ เมื่อครั้งประธานาธิบดี สี จิ้นผิง (Xi Jinping) เยือนอินโดนีเซียเมื่อปลายปี พ.ศ.๒๕๕๖ โดยได้กล่าวว่า “เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ หนึ่งเขตเศรษฐกิจสำคัญของเส้นทางสายไหมทางทะเล โดยจีนมีความพร้อมจะให้ความร่วมมือกับอาเซียนในทุก ๆ ด้าน” ^{๑๗}

^{๑๗} สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-จีน. (๒๕๖๐). เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) ความร่วมมือจีน-อาเซียน ในศตวรรษที่ 21. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://www.thaizhong.org/zh/content/interesting/maritime-silk-road-21.html>

ในทางภูมิศาสตร์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ถือเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของจีนเป็นอย่างมาก นอกจากจะถือเป็นเส้นทางภูมิศาสตร์ของจีนแล้ว ยังมีพรมแดนทั้งทางบกและทางทะเลเชื่อมกับหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีเสถียรภาพและความมั่นคงของจีน โดยเฉพาะอาณาบริเวณในทะเลจีนใต้ (South China Sea) ที่มีพื้นที่รวมไปถึงด้านตะวันตกเฉียงใต้ของช่องแคบสิงคโปร์และช่องแคบมะละกา และทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของช่องแคบไต้หวัน ซึ่งเป็นพื้นที่ทางทะเลที่นำมาซึ่งผลประโยชน์ทางทะเลของจีน เนื่องจากเป็นเส้นทางขนส่งทางทะเล (Sea Lane of Communication: SLOC) ที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างจีนกับประเทศคู่ค้า และเป็นเส้นทางในการนำเข้าทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจีน ดังนั้น จีนจึงจำเป็นที่จะต้องรักษาความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคอาเซียน เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพและสภาพแวดล้อมที่สงบสุขในภูมิภาคนี้ เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนให้ก้าวไปสู่ระดับโลก

ทะเลจีนใต้และช่องแคบมะละกา นอกจากจะเป็นจุดเชื่อมโยงของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกแล้ว ช่องแคบมะละกา ยังเป็นช่องแคบที่มีการเดินเรือบรรทุกที่หนาแน่นที่สุดในโลก รวมทั้งเป็นทางขนส่งสินค้าและน้ำมันของหลายประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งแต่ละปีมีเรือบรรทุก ๕๐,๐๐๐ ลำแล่นผ่านบริเวณนี้ เทียบได้เท่ากับ ๔๐% ของการค้าโลก การสร้างที่มั่นทางทหารของจีนในทะเลจีนใต้ จึงเป็นเรื่องอันโหดด้านความมั่นคงในภูมิภาคนี้^{๑๘}

ยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีนประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การทูตและการทหาร เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๖๑ รัฐบาลจีนประกาศ ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญสามประการเกี่ยวกับสถาบันทางทะเล ประการที่หนึ่ง

^{๑๘} ปรีดี บุญซื่อ. (๒๐๒๑). เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จุดเผชิญหน้าและแข่งขันระหว่างสหรัฐกับจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://thaipublica.org/2021/08/pridi264/>

คือการปฏิบัติงานปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ทางทะเล ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่ยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีนมุ่งเน้นจะถูกผนวกเข้าอย่างครอบคลุมในแนວทางนโยบายการต่างประเทศโดยรวมของจีนมากขึ้น **ประการที่สอง** คือกองกำลังรักษาชายฝั่งของจีนจะไม่ขึ้นตรงต่อสำนักงานบริหารกิจการทางทะเลแห่งรัฐซึ่งเป็นฝ่ายพลเรือน แต่จะขึ้นตรงต่อกองกำลังตำรวจติดอาวุธแห่งประชาชนจีน โดยเมื่อไม่นานนี้กองกำลังตำรวจติดอาวุธแห่งประชาชนจีนเริ่มขึ้นตรงต่อคณะกรรมการอาหารส่วนกลางแต่ผู้เดียว และ**ประการที่สาม** คือสำนักงานบริหารกิจการทางทะเลแห่งรัฐถูกกำหนดให้ล้มเลิกการปฏิบัติงานโดยความรับผิดชอบที่เหลื่ออยู่จะแบ่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและกระทรวงนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ การเปลี่ยนแปลงในประการที่สามนี้ เป็นความพยายามในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการของสององค์ประกอบหลักในยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีน ซึ่งได้แก่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในมหาสมุทร (พลังงาน สัตว์น้ำ และแร่ธาตุ)^{๑๔}

จีนได้แสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ทางทะเลในทะเลจีนใต้ ด้วยการดำเนินการเสริมกำลังโครงสร้างพื้นฐานทางทหารกำลังพล และยุทธโธปกรณ์ครั้งใหญ่เพื่อปกป้องพื้นที่ที่ตนอ้างสิทธิ ซึ่งเป็นความเคลื่อนไหวที่ทางการจีนให้การปกป้องอย่างเปิดเผย ส่วนในด้านการทูต รัฐบาลจีนแสดงท่าทีพึงพอใจอยู่บ่อยครั้งต่อสิ่งที่จีนเรียกว่า “การอ้างสิทธิที่เหนือกว่าในทะเลจีนใต้” แม้จีนจะยังคงคัดค้านการสร้างความสั่นคลอนที่เกิดจากปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐอเมริกาในพื้นที่ทะเลจีนใต้

อย่างไรก็ตาม การขยายอิทธิพลของจีนในอาณาบริเวณทะเลจีนใต้ที่เชื่อมโยงไปสู่พื้นที่ของหลายประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทำให้เกิดความกังวลกับหลายประเทศว่า อาจจะถูกจีนครอบงำทางเศรษฐกิจ อีกทั้งการพัฒนาขีดความสามารถ

^{๑๔} Indo-Pacific Defense Forum. (๒๕๖๔). **จีนกับยุทธศาสตร์ทางทะเล**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://ipdefenseforum.com/th/2019/01>

ด้านการทหารของจีนได้สร้างความหวาดระแวงว่า จีนจะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะกรณีพิพาทเหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ที่ยังหาข้อยุติระหว่างประเทศผู้อ้างสิทธิครอบครองเหนือหมู่เกาะไม่ได้ แม้ว่าจะมีความพยายามในการที่จะร่วมมือกันแก้ไขและหาทางออกหลายครั้ง แต่ปัจจุบันความขัดแย้งและข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ระหว่างจีนกับประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ (มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และบรูไนดารุสซาลาม) รวมถึงความขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่นบริเวณหมู่เกาะเซนกากุ ก็ยังคงมีการกระทบกระทั่งกันเรื่อยมา และมีความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ ๘ อาณาบริเวณทะเลที่จีนอ้างสิทธิในทะเลจีนใต้
ที่มา : ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

อย่างไรก็ตาม การขยายอิทธิพลของจีนในอาณาบริเวณทะเลจีนใต้ที่เชื่อมโยงไปสู่พื้นที่ของหลายประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทำให้เกิดความกังวลกับหลายประเทศว่า อาจจะถูกจีนครอบงำทางเศรษฐกิจ อีกทั้งการพัฒนาขีดความสามารถด้านการทหารของจีนได้สร้างความหวาดระแวงว่า จีนจะเป็นภัยคุกคามต่อ

ความมั่นคงในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะกรณีพิพาทการอ้างสิทธิ์ครอบครองหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands) ในทะเลจีนใต้ ที่ยังหาข้อยุติระหว่างประเทศผู้อ้างสิทธิ์ครอบครองหมู่เกาะเหล่านั้นไม่ได้ แม้ว่าจะมีความพยายามในการที่จะร่วมมือกันแก้ไขและหาทางออกหลายครั้ง แต่ปัจจุบัน ความขัดแย้งและข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ระหว่างจีนกับประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ (มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และบรูไนดารุสซาลาม) รวมถึงความขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่นบริเวณหมู่เกาะเซนกากุ ก็ยังคงมีการกระทบกระทั่งกันเรื่อยมา และมีความตึงเครียดเพิ่มมากขึ้น

ท่ามกลางความขัดแย้งทางทะเลกรณีหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ ซึ่งมีจีนกับ ๕ ประเทศในอาเซียนที่มีพื้นที่ติดทะเลจีนใต้ ยังไม่มีท่าทีจะยุติลง ดังนั้น การขยายความสัมพันธ์ของจีนกับประเทศในอาเซียน ผ่านการพัฒนาความร่วมมือตามแนวทางการสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) จึงนับเป็นการใช้ Soft Power เพื่อปรับระดับและขยายความสัมพันธ์กับประเทศในอาเซียน โดยใช้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และวัฒนธรรมประเพณีที่มีความคล้ายคลึงกัน (Foreign Cultural Relations) เมื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีมากขึ้น ผลประโยชน์ระหว่างกันย่อมเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่จะทำให้โอกาสเกิดความขัดแย้งน้อยลง ท่าทีและปฏิกิริยาของจีนที่มีต่ออาเซียนในปัจจุบันนี้ นอกจากการสงวนสิทธิ์กรณีหมู่เกาะในทะเลจีนใต้แล้ว ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน สังคม และวัฒนธรรม กับประเทศในอาเซียน นับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาความร่วมมือตามแนวทางการสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road)

๒.๕ บทบาทและท่าทีของสหรัฐอเมริกาและจีนในทะเลจีนใต้

ผลประโยชน์จากการได้มาซึ่งอำนาจอภิปโตยเหนือบนน้ำในทะเลจีนใต้ของจีนนั้น มีมูลค่ามหาศาลและมีผลประโยชน์โดยตรงทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง และเมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกาที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและบทบาทนำในเวทีโลกเป็นหลัก และจากการที่ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดที่เชื่อม

ระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดียที่กองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา (US Pacific Command) รับผิดชอบ ทะเลจีนใต้จึงเป็นเส้นทางหลักในการเคลื่อนย้ายและลำเลียงกำลังของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกาจากฐานทัพสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ลฮาร์เบอร์ เกาะกวม และในฐานทัพในญี่ปุ่น ไปสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐอเมริกาในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก นอกจากนี้ ในอดีตยังถูกใช้เป็นฐานปฏิบัติการเรือดำน้ำในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ อีกด้วย ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเหตุผลหลักในการเข้ามายังทะเลจีนใต้ของสหรัฐอเมริกามีวัตถุประสงค์ในการถ่วงดุลอำนาจทางทหารในทะเลจีนใต้มากกว่าการได้มาซึ่งทรัพยากรในทะเลจีนใต้สำหรับในส่วนของจีนนั้น แต่เดิมจีนอาศัยการมีกำลังการผลิตและวัตถุดิบสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นมาภายใต้ระเบียบโลกที่กำหนดโดยสหรัฐอเมริกา จีนจึงดำเนินนโยบายการต่างประเทศในรูปแบบการยอมรับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสหรัฐอเมริกา มาโดยตลอด แต่ในปัจจุบัน จีนได้ปรับเปลี่ยนนโยบายจากการเป็นผู้ยอมรับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์มาเป็นผู้กำหนดระเบียบโลก เพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของจีนมากยิ่งขึ้น โดยการเปลี่ยนนโยบายเช่นนี้ของจีน ทำให้จีนและสหรัฐอเมริกาเกิดการแข่งขันทันกันมากขึ้นในการพยายามเป็นผู้นำในการกำหนดระเบียบโลก (World Order) จึงพอสรุปได้ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนในปัญหาทะเลจีนใต้นั้น เป็นความสัมพันธ์เชิงการแข่งขันแย่งชิงการเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ทะเลจีนใต้” กล่าวคือทั้งสหรัฐอเมริกาและจีนพยายามรักษาบทบาทและอิทธิพลของตนในทะเลจีนใต้ และสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของอีกฝ่าย รวมถึงมีนโยบายบีบบังคับให้รัฐชายขอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามนโยบายที่ตนเองกำหนดเพื่อสนับสนุนการเป็นผู้นำแบบเบ็ดเสร็จในภูมิภาค (Hegemonic State) เพื่อให้ประเทศตนก้าวมาเป็นผู้มีบทบาทนำเพียงผู้เดียวในทะเลจีนใต้^{๒๐}

^{๒๐} สัณญารัตน์ มีสุวรรณ. (๒๐๑๗). การวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในทะเลจีนตะวันออก ค.ศ. ๒๐๑๖ ถึง ๒๐๑๗ และนัยต่อประเทศไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา http://journal.msu.ac.th/upload/articles/article2252_37668.pdf

๒.๖ การขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเป็นมหาอำนาจทางทะเลผ่านเส้นทางสายไหมทางทะเล เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจีน ทำให้จีนก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจและผู้นำในระเบียบภูมิภาค จีนต้องการสร้างฐานทัพทางทหารที่หมู่เกาะแพราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลี (Spratleys Islands) เพื่อควบคุมช่องแคบมะละกา คุ้มครองการขุดเจาะก๊าซและน้ำมันบริเวณหมู่เกาะแพราเซล และหมู่เกาะสแปรตลี เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวคาดว่าจะแหล่งน้ำมันที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีปริมาณน้ำมันสำรองที่ได้รับการยืนยันแล้ว (Proven Reserves) สูงถึง ๗.๗ พันล้านบาร์เรล และจีนคาดว่า หมู่เกาะสแปรตลี จะกลายเป็นอ่าวเปอร์เซียที่สองของโลก และฐานทัพทางทหารบริเวณพื้นที่ดังกล่าว คือปัจจัยสำคัญที่จะทำให้จีนผงาดขึ้นครองความเป็นเจ้าในภูมิภาคอาเซียน^{๒๑}

นอกจากนี้การสร้างความร่วมมือต่าง ๆ ภายใต้แผนงานตามยุทธศาสตร์แถบและเส้นทาง หรือ BRI จะเป็นโอกาสให้จีนเข้าไปกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือภูมิภาคอาเซียน ซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับรัฐบาลจีนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อาทิเช่น ขบวนการแบ่งแยกดินแดน การก่อการร้าย การลักลอบขนยาเสพติด และการแก้ไขข้อพิพาทตามแนวชายแดน รวมถึงการช่วยในการคานอำนาจกับสหรัฐอเมริกา และพันธมิตรที่มีอยู่ทั่วโลกในปัจจุบัน

รัฐบาลจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้สร้างกลไกดำเนินการความสัมพันธ์หลายระดับกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน เช่น การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนกับจีน (ASEAN-China Summit) การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับจีน (ASEAN Post Ministerial Conference Session with China)

^{๒๑} วรณรัตน์ ท่าห้อง. (๒๕๕๘). ปัจจัยและลักษณะความขัดแย้งเหนือหมู่เกาะสแปรตลี. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://km-ir.arts.tu.ac.th/files/original/793ba6ed3b20cbcd-9806b294eb6201ea014d3c58.pdf>

การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนกับจีน (ASEAN-China Senior Officials' Consultation) และกลไกส่งเสริมความร่วมมือประเด็นทะเลจีนใต้ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและคณะทำงาน ASEAN-China Joint Working Group on the Implementation of the Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea เป็นต้น รวมทั้งยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับอาเซียน โดยยึดหลัก ๓ ประการ ได้แก่ (๑) การพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตร และให้ความสำคัญกับอาเซียนในลำดับต้นของการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของจีน (๒) การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างอาเซียนกับจีนให้รอบด้าน และลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และ (๓) การแก้ไขข้อพิพาทในทะเลจีนใต้กับประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศผ่านการเจรจาหรือที่เป็นมิตรต่อกันผ่านการพูดคุยที่เสมอภาค และมีความร่วมมือที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน^{๒๒}

๒.๗ ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคงทางทะเลของไทย

ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคงทางทะเลของไทยมีความสำคัญต่อผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเล รวมทั้งสร้างความสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อความมั่นคงทางทะเล ซึ่งมีอยู่หลายระดับตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ, แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล, ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม, ยุทธศาสตร์ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย, และยุทธศาสตร์กองทัพเรือ ระยะ ๒๐ ปี

๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)^{๒๓} ได้กำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเลไว้ ๓ ประเด็น ดังนี้

^{๒๒} พลเรือตรี เทิดเกียรติอ่อนเมือง. (๒๕๖๑). บทบาทของจีนต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้(อาเซียน) กับแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8413st/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1.pdf

^{๒๓} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐).

(๑) การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติสุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่าย โดยใช้วิธีการดังนี้

- ให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในการประสานและปฏิบัติภารกิจต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
- มุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน
- ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับและทุกด้านกับนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในมิติต่าง ๆ อย่างสมดุล
- พัฒนาและเสริมสร้างระบบกลไก มาตรการ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สนับสนุนการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง
- ผลักดันการหารือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในทุกระดับอย่างสร้างสรรค์
- เสริมสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ไปจนถึงความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- ลดความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่างๆ และการจัดเวทีสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

(๒) การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้อย่างสันติวิธี และร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมาย การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการดังนี้

- ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน และความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

- สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนในทุกมิติและทุกระดับ
- ทำการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันอย่างแน่นแฟ้นในทุก ๆ ด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับมิตรประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ประเทศสำคัญในภูมิภาค และนานาชาติทั่วโลก รวมทั้งกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคอื่น ๆ ที่จะช่วยสร้างเสริมเสถียรภาพในภูมิภาค ตลอดจนผลักดันและเผยแพร่การพัฒนาตามศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นที่เข้าใจและมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในภูมิภาค อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกันต่อไป

(๓) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อให้ความมั่นคงในภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก มีการพัฒนาไปสู่สันติสุขอย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม และยั่งยืน โดยใช้วิธีการดังนี้

- ผลักดันส่งเสริมให้การดำเนินการและความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นไปตามหลักการปฏิบัติสากล กฎหมาย และความตกลงระหว่างประเทศ พร้อมคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน และประชาชนต่อประชาชน

- สร้างเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการป้องกันและระงับภัยคุกคามทุกรูปแบบ พร้อมพัฒนาความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกระดับของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงอาเซียน รวมถึงระหว่างมิตรประเทศในกรณีเกิดวิกฤตการณ์สำคัญ อาทิ ความอดอยาก ภัยพิบัติขนาดใหญ่ ฯลฯ

- ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศ และการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติให้นานาชาติตระหนักและให้การยอมรับถึงความสำคัญ รวมไปถึงการเสริมสร้างพลังบวกหรืออำนาจแบบนุ่มนวลของไทย โดยอาศัยการส่งเสริมและเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีและวัฒนธรรมประเพณีไทย

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชา ความนิยมวิถีไทย สิ้นค้าไทย ฯลฯ ผ่านความสัมพันธ์ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่องทาง

๒) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๕^{๒๔} ได้กำหนดแนวทางให้กองทัพเรือดำเนินการไว้ ๓ ประเด็น ดังนี้

(๑) พัฒนาศักยภาพความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล โดยใช้วิธีการดังนี้

- เสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพียงพอในการจัดการกับภัยคุกคามด้วยแนวคิดเชิงป้องกัน และป้องปราม
- ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความไว้นื้อเชื่อใจระหว่างประเทศ และพัฒนาความร่วมมือและความเข้าใจอันดีกับหน่วยงานทางทะเลในทุกระดับ

(๒) คุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล โดยใช้วิธีการดังนี้

- พัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกันการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง
- เสริมสร้างระบบตรวจการณ์และพิสูจน์ทราบเป้าหมายทางทะเล รวมทั้งการแลกเปลี่ยนด้านการข่าว
- การสนับสนุนเรือพาณิชย์ของไทยที่แล่นผ่านพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัย และการป้องกันตนเองตามระดับความรุนแรงของภัยคุกคามตามระดับสากลภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ
- พัฒนาศักยภาพในการเตือนภัย ป้องกันและจัดการกับปัญหาภัยพิบัติ สาธารณภัยและภัยธรรมชาติ
- เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ สนับสนุนประเด็นด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางทะเลในเวทีระหว่างประเทศ

๓) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔^{๒๕} ได้กำหนดแนวทางให้กองทัพเรือดำเนินการไว้ ๓ ประเด็น ดังนี้

^{๒๔} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕.

^{๒๕} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔.

๑) การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล โดยใช้วิธีการ ดังนี้

- ใช้พลังอำนาจของชาติทั้งหมดในการจัดการกับภัยคุกคามที่เป็นรัฐด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและป้องปราม
- มุ่งเน้นการเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจ ความไว้วางใจระหว่างประเทศ และความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ
- ใช้และแสวงหากลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี เน้นการเจรจาทางการเมืองและการทูตเป็นหลัก
- ในสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงการใช้กำลังไม่ได้ จะต้องมีความพร้อมและศักยภาพในการควบคุมและคลี่คลายสถานการณ์ไม่ให้บานปลายจนส่งผลกระทบต่อสิทธิและอธิปไตยของประเทศ

๒) การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล โดยใช้วิธีการดังนี้

- เจรจาสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจกับประเทศที่ใช้ความรุนแรงในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อสร้างมาตรการและกลไกระหว่างประเทศในการระงับการกระทำอันรุนแรงที่จะเกิดกับเรือและประชาชนของประเทศไทย ตลอดจนเพื่อเป็นช่องทางในการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน
- ดำเนินการทางการทูต และการทหารเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการกับประเด็นปัญหาโจรสลัด และการสนับสนุนเรือไทยและเรือที่ขนส่งสินค้าไทยที่ต้องผ่านพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีมาตรการในการป้องกันตนเอง และใช้ประโยชน์จากกองกำลังนานาชาติที่อยู่ในพื้นที่
- เสริมสร้างและพัฒนาระบบตรวจการณ์ ฝ้าตรวจติดตาม ควบคุมเรือ และพิสูจน์ทราบเป้าหมายต่าง ๆ ทางทะเลให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนและสิทธิอธิปไตยทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการควบคุมกิจกรรมทางทะเลการบังคับใช้กฎหมาย การให้ความคุ้มครอง และความปลอดภัย

- ในเรื่องภัยพิบัติ สาธารณภัย และภัยธรรมชาติ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร กลไก เครื่องมือขีดความสามารถ ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน และความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนการเชื่อมระบบฐานข้อมูลแบบบูรณาการ และการเตือนภัยล่วงหน้าในทุกกระดับ เพื่อให้มีการติดตามค้นหา ช่วยเหลือบรรเทา ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ประสบภัยทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานสากล ตลอดจนสร้างและแสวงหากลไกเพื่อประสานความร่วมมือกับนานาชาติ

(๓) การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยองค์กรของรัฐ
โดยใช้วิธีการดังนี้

- พัฒนาขีดความสามารถของประเทศในด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสาร การข่าวกรอง การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การตรวจการณ์ การสกัดกั้น ควบคุมกับการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

- นำประเด็นเรื่องความมั่นคง และความปลอดภัยทางทะเลเข้าสู่เวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อสนับสนุนการสร้างมาตรการ เครื่องมือ และความร่วมมือด้านอื่น ๆ ในการให้ความช่วยเหลือทางทะเลร่วมกัน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานของไทย ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในความร่วมมือนี้

- ให้มีการดำเนินการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล พ.ศ.๒๕๒๕ รวมถึงให้มีการพิจารณาเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยเร็ว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติอย่างรอบคอบทุกด้าน รวมทั้งติดตามและเร่งรัดการพัฒนา กฎ ระเบียบ แผน หรือกฎหมายภายในอื่น ๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนสิทธิประโยชน์ของรัฐ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทางทะเล โดยให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๔) ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙^{๒๖} ได้กำหนดแนว ทางที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล คือการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ดังนี้

- การสร้างความสัมพันธ์
- การพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงและความร่วมมือทางทหาร
- การสร้างความมั่นคงอาเซียน
- การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
- การแก้ไขปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและการพัฒนาพื้นที่ข้ามแดน

๕) ยุทธศาสตร์ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙^{๒๗} ได้กำหนดแนวทางที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล คือการสร้างความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนี้

- ขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ รวมทั้งสนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพ
- มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะที่สนับสนุนการแก้ปัญหาภัยคุกคามที่มาจากตะวันออกเป็นลำดับแรก เพื่อลดความขัดแย้ง สำหรับมิตรประเทศให้ความสำคัญต่อการเป็นหุ้นส่วนที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อไทยภายใต้เกียรติและศักดิ์ศรีของไทยในเวทีระหว่างประเทศ ในส่วนของสหประชาชาติมุ่งเน้นการสนับสนุนการแก้ปัญหาของสหประชาชาติตามขีดความสามารถ โดยยึดหลักมนุษยธรรมเป็นสำคัญ

๖) ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ ระยะเวลา ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙)^{๒๘} ได้กำหนดแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล (Enhance

^{๒๖} กระทรวงกลาโหม. ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙.

^{๒๗} กองบัญชาการกองทัพไทย. ยุทธศาสตร์ทหาร พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙.

^{๒๘} กองทัพเรือ. ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙.

Maritime Security Cooperation) ทั้งในระดับหน่วยงานภายในประเทศและภูมิภาค ดังนี้

- เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในการสร้างความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศต่าง ๆ
- พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพและสากล เสริมสร้างความพร้อมของกำลังทางเรือผ่านเวทีการฝึก การปฏิบัติการร่วม/ผสม การสัมมนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพเรือ
- การส่งเสริมบทบาทของกองทัพไทยในเวทีนานาชาติ

สรุปยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคงทางทะเลของไทยในปัจจุบัน

ล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและการรักษาความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะการแสวงหาความร่วมมือกับชาติต่าง ๆ ทั้งในและนอกภาคีอาเซียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลที่จะนำมาซึ่งสันติสุขและความสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งภาพรวมของแนวทางและวิธีการดำเนินการส่วนใหญ่เป็นการประชุมเพื่อหารือกันในระดับปัญหาและการกำหนดมาตรการ แนวทางปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การฝึกผสมร่วมกัน รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในความร่วมมือสำหรับการรักษาความมั่นคงทางทะเล โดยยังไม่ขยายผลไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการปฏิบัติในลักษณะของการจัดกองกำลังเฉพาะกิจร่วมของชาติสมาชิกอาเซียน สำหรับปฏิบัติการกิจที่เกี่ยวข้องกับการรับมือหรือแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเลอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ ๓

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๓

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๓.๑ บทสรุป

ปัจจุบันการแข่งขันความเป็นชาติมหาอำนาจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน โดยสหรัฐอเมริกายังคงมองจีนเป็นภัยคุกคามของสหรัฐอเมริกาอยู่เสมอ ซึ่งสิ่งที่สหรัฐอเมริกาดำเนินการมาโดยตลอดนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือ การกระชับความเป็นพันธมิตรกับกลุ่มประเทศต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม Quad ซึ่งเป็นกลุ่มพันธมิตรเก่า และพยายามชักจูงชาติต่าง ๆ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้เข้ามาเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกามากยิ่งขึ้น ผ่านกรอบความร่วมมือหรือข้อตกลงต่าง ๆ เช่น ANZUS, SEATO และ Quad เป็นต้น โดยล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ นำไปสู่ความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ของกลุ่ม AUKUS ที่เกิดขึ้นจากการร่วมตัวทางด้านความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย ภายใต้บริบทการเมืองโลกที่จีนเริ่มเข้ามามีบทบาทในเวทีการเมืองโลกมากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและการค้าผ่าน Chinese Dream ของจีน ที่ต้องการฟื้นฟูความยิ่งใหญ่ของชาติจีนให้กลับมาอีกครั้ง ซึ่งเห็นได้จากยุทธศาสตร์ในการสร้างความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะการที่จีนประกาศ Belt and Road Initiative (BRI) ขึ้นมาในปี พ.ศ.๒๕๕๖ เพื่อเป็นยุทธศาสตร์หลักของจีนในการขยายอิทธิพลในเวทีโลกผ่านการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งกับนานาประเทศในการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบไปด้วย ๒ เส้นทางหลัก คือ (๑) Silk Road Economic Belt เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อทางบกระหว่างจีนกับประเทศแถบตะวันออกกลางและยุโรป และ (๒) Maritime Silk Road เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำ ซึ่งเชื่อมจากจีนไปยังประเทศแถบแอฟริกาและเมดิเตอร์เรเนียน ขณะที่ความวิตกกังวลของสหรัฐอเมริกามีมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อจีนเริ่มมีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ สหรัฐอเมริกาจึงจำเป็นต้องหันกลับมาสนใจพื้นที่เอเชีย และให้ความสำคัญ

กับความร่วมมือกับพื้นที่แถบภูมิภาคนี้มากขึ้นเพื่อคานอำนาจกับจีน ซึ่งนำไปสู่การรวมตัวผ่านข้อตกลง AUKUS ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการร่วมกลุ่มที่สำคัญคือเพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปันและเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นไปที่ความสามารถทางทหาร อาทิ ขีปนาวุธพิสัยไกล หรือขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental Ballistic Missile) ขีปนาวุธร่อน (Cruise missile) และเทคโนโลยีการผลิตเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ประเภท Nuclear-Powered Attack Submarines (SSN) ติดตั้งขีปนาวุธให้แก่ออสเตรเลีย ซึ่งจะทำให้ออสเตรเลียกลายเป็นประเทศที่ ๗ ของโลกที่มีเทคโนโลยีเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์เป็นของตนเอง แต่อาจไม่ใช่เทคโนโลยีขั้นสูงที่สุดของเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์และยังเป็นเทคโนโลยีที่ฝั่งจีนก็มีเช่นกัน นอกจากนี้ กล่าวได้ว่าข้อตกลงความร่วมมือของกลุ่ม AUKUS อาจมองว่าเป็นยุทธศาสตร์การปิดล้อมจีนทางทะเล แต่หากพิจารณาแล้วกลับพบว่า ประเด็นยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Free and Open Indo-Pacific strategy: FOIP) อาจไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่สหรัฐอเมริกา มุ่งเน้นในมิติความมั่นคงทางทะเลเป็นหลัก แต่เป็นการปิดล้อมการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจและทางเทคโนโลยีของจีนก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการประกาศจัดตั้งพันธมิตรไตรภาคีด้านความมั่นคง AUKUS ได้ ๑ วัน จีนได้ออกมาประกาศเข้าร่วม Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific (CPTPP) เป็นความตกลงการค้าเสรีที่ครอบคลุมการค้า การบริการและการลงทุน เพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบเดียวกันของประเทศสมาชิก การเข้าร่วม CPTPP เป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่ายุทธศาสตร์การเมืองโลกได้เปลี่ยนทิศทางมาให้ความสำคัญในพื้นที่เอเชียแปซิฟิกอย่างชัดเจน ดังนั้น ประเทศไทยและอาเซียนจึงกลายเป็นพื้นที่ที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศมหาอำนาจ ขณะเดียวกัน จีนก็ดำเนินนโยบาย BRI ที่เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงในทุกมิติกับประเทศต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างจีนกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความร่วมมือของกลุ่ม AUKUS เป็นพัฒนาการของสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐอเมริกาที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือจีนจากความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนในทะเลจีนใต้ ที่ทั้งสหรัฐอเมริกากับจีนมีความต้องการในการรักษาและเพิ่มพูนผลประโยชน์แห่งชาติ โดยจีนต้องการกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เพื่อขยายอิทธิพลทางทะเลตามยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) ขณะที่สหรัฐอเมริกาทือว่าทะเลจีนใต้เป็นเขตอิทธิพลของตนเช่นกัน เนื่องจากกองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา (US Pacific Command) มีอาณาเขตความรับผิดชอบครอบคลุมทั้งมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการเดินทางและการเดินทางและเคลื่อนย้ายกำลังทางเรือที่สำคัญไปยังฐานทัพต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริการะหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ดังนั้น การที่จีนประกาศอ้างกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ จึงเป็นการท้าทายสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นมหาอำนาจที่มีอิทธิพลอยู่ในทะเลจีนใต้และภาคพื้นแปซิฟิกเช่นกัน

ทั้งนี้ ภายใต้ความร่วมมือกลุ่ม AUKUS นั้น สำหรับประเทศไทยในฐานะเป็นสมาชิกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการแข่งขันของชาติมหาอำนาจดังกล่าว ด้วยอาเซียนถือว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางทะเลของโลก โดยเฉพาะเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรในการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาค ดังนั้น การรักษาความมั่นคงทางทะเลจึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะเกื้อหนุนให้ภูมิภาคนี้และโลกสามารถดำเนินกิจกรรมทางทะเล เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทำให้ชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและจีนต่างแข่งขันกันเข้ามาขยายอิทธิพลในภูมิภาคอาเซียนด้วยรูปแบบต่าง ๆ ในขณะที่ประเทศสมาชิกในอาเซียนยังมีประเด็นปัญหาภายในหลายประการ อีกทั้ง ยังเผชิญกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ยังต้องดำเนินการแก้ไขต่อไป รวมไปถึงเป็นการดึงดูดให้ประเทศมหาอำนาจทั่วโลกเข้ามาเป็นตัวแสดงแทน

ในการแสดงแสนยานุภาพทั้งทางการทหารและเทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ภายในภูมิภาคอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยและอาเซียนเอง

๓.๒ ผลกระทบต่อไทยและอาเซียน

จากการศึกษาความเป็นมาของความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของกลุ่ม AUKUS และยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา ยุทธศาสตร์ทางทะเลของจีน บทบาทและท่าทีของจีนกับประเทศในอาเซียนต่อความร่วมมือด้านความมั่นคงของกลุ่ม AUKUS ตลอดจนการขยายอิทธิพลของจีนในทะเลจีนใต้ จะเห็นได้ว่าการขยายอิทธิพลภายใต้ความร่วมมือของข้อตกลง AUKUS ที่มุ่งเน้นความร่วมมือทางด้านการทหารเป็นหลักถือว่าเป็นการใช้พลังอำนาจแบบ Hard Power ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยและอาเซียน ดังนี้

๓.๒.๑ นโยบายการสนับสนุนเทคโนโลยีทางการทหาร ถือว่าเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการสะสมอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาค การขยายเทคโนโลยีนิวเคลียร์ไปสู่ประเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดภัยคุกคามและบ่อนทำลายแนวคิดเขตปลอดนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประเทศในภูมิภาคพยายามร่วมกันดำเนินการมาโดยตลอด

๓.๒.๒ ปกติการดำเนินนโยบายทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยเป็นไปในลักษณะวางตัวเป็นกลางไม่ต้องการคู่ขัดแย้งกับประเทศใด แต่การรวมกลุ่มของ AUKUS และการขยายอิทธิพลของจีนจะทำให้ประเทศมหาอำนาจอาจต้องบังคับให้เลือกฝ่าย ซึ่งเป็นความท้าทายในการดำเนินนโยบายทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยต่อไป

๓.๒.๓ การรวมกลุ่มของ AUKUS ที่มุ่งเน้นการร่วมมือในมิติการทหารและผลประโยชน์ของชาติมหาอำนาจ จะส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากเป็นภูมิรัฐศาสตร์ที่สำคัญในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทำให้เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ประเทศ

มหาอำนาจเข้ามาแข่งขันและขยายอิทธิพลในภูมิภาค นอกจากนั้นประเทศ ออสเตรเลีย ยังเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ใกล้กับอาเซียนอีกด้วย

๓.๒.๔ แม้การรวมกลุ่มของ AUKUS จะถูกอ้างว่าเป็นจัดตั้งเพื่อมี วัตถุประสงค์จะประกันสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค แต่แท้ที่จริงแล้วอาจไม่ ได้แตกต่างอะไรจากกลไกกลุ่มประเทศอื่น ๆ ที่สหรัฐอเมริกา และพันธมิตรจัดตั้ง ขึ้น^{๒๙} เช่น พันธมิตรไฟว์อายส์ (Five Eyes alliance) และกลุ่มภาคี ๔ ประเทศ (QUAD) ซึ่งจะเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อสันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาคและ อาเซียน

๓.๒.๕ การรวมกลุ่มของ AUKUS อาจจะไม่ส่งผลดีต่ออาเซียน เพราะการ แสดงหรือพัฒนาแสนยานุภาพทางทะเลของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย อาจจะทำลายความพยายามของอาเซียนในอันที่จะมีหลักปฏิบัติ (Code of Conduct) ร่วมกับจีนเหนือทะเลจีนใต้

๓.๒.๖ การรวมกลุ่มของ AUKUS ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อม ด้านความมั่นคงในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยจะส่งผลให้การแข่งขันของ ชาตินิยมอำนาจ มีความซับซ้อนและเข้มข้นมากยิ่งขึ้น จนเป็นสาเหตุให้เกิด หวาดระแวงด้านความมั่นคง หรือ “Security Dilemma” และนำมาสู่การแข่งขัน สะสมอาวุธ (Arms Race) และขยายแสนยานุภาพทางการทหารของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค

๓.๒.๗ การรวมกลุ่มของ AUKUS จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพ ของภูมิภาค โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการขัดต่อปฏิญญาว่าด้วยสันติภาพ เสรีภาพ และการวางตัวเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality : ZOPFAN) และสนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asia Nuclear Weapon - Free Zone : SEANWFZ)

^{๒๙} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (๒๕๖๕). ศูนย์อาเซียนศึกษา

๓.๒.๘ การรวมกลุ่มของ AUKUS อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพต่อการรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN centrality) อันเนื่องมาจากการมีทั้งประเทศที่สนับสนุนและคัดค้านกรอบความร่วมมือดังกล่าว เช่น มาเลเซียที่แสดงความกังวลว่า อาจเป็นตัวเร่งให้เกิดการแข่งขันสะสมอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาค และอาจกระตุ้นให้บางประเทศแสดงความแข็งแกร่ง โดยเฉพาะในทะเลจีนใต้ หรือสิงคโปร์ ที่มีมุมมองว่า AUKUS จะมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ต่อสันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาค

๓.๓ ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันผลกระทบด้านความมั่นคงจากการขยายอิทธิพลของจีนและการรวมกลุ่ม AUKUS ของสหรัฐอเมริกาและพันธมิตร ควรดำเนินการดังนี้

๓.๓.๑ สนับสนุนให้อาเซียนยึดมั่นในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกับชาติมหาอำนาจที่ขยายอิทธิพลเข้ามาในภูมิภาค รวมถึงแสวงหาความเห็นร่วมของประเทศสมาชิกในประเด็น AUKUS ผ่านกรอบความร่วมมือที่มีอยู่ เช่น การประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล (Maritime Dialogue) และความร่วมมือว่าด้วยโครงการปฏิสัมพันธ์ทางทหารของอาเซียน (ASEAN Defence Interaction Programmes) ตลอดจนส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลโดยอ้างอิงหลักการของผลประโยชน์ร่วมและภัยคุกคามร่วม ด้วยการฝึกทางทะเล ASEAN Multilateral Naval Exercise (AMNEX) เพื่อที่จะกำหนดแนวทางในการรับมือกับประเทศมหาอำนาจเหล่านี้และรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ไว้

๓.๓.๒ สนับสนุนให้อาเซียนมีการวางยุทธศาสตร์ทางการทูต แต่อย่างไรก็ตาม การไม่เลือกข้างเป็นไปได้อย่างยาก และถ้าจำเป็นต้องเลือกมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางตัวให้ได้ดี โดยควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการวางตัวและรักษาสมดุล

โดยใช้ภูมิรัฐศาสตร์ให้เกิดประโยชน์ซึ่งจะต้องมีแผนและยุทธศาสตร์ที่รองรับอย่างชัดเจน เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้วางตัวอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของอาเซียนเป็นสำคัญ

๓.๓.๓ สนับสนุนให้อาเซียนมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความศักดิ์สิทธิ์ของแกนกลางอาเซียน (ASEAN Centrality) เนื่องจากความเป็นอาเซียนในหลักฉันทามติเป็นที่ได้รับการยอมรับ การก่อตั้งสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนที่ยาวนานถึง ๕๔ ปี และการไม่มีสงครามเกิดขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถพิสูจน์ได้ว่าอาเซียนมีความเข้มแข็งและในอนาคตมีความสามารถในการรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

๓.๓.๔ สนับสนุนให้อาเซียนเพิ่มกลไกของกลุ่มประเทศระดับภูมิภาค โดยกลไกกลุ่มประเทศระดับภูมิภาคควรทำงานเพื่อเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ควรส่งเสริมความร่วมมือ สันติภาพ และการพัฒนาในภูมิภาค ดังนั้น หากสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย ต้องการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคอย่างแท้จริง ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะชาติมหาอำนาจควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่จะเคารพสิทธิและเจตจำนงของประเทศอื่นในภูมิภาค

๓.๓.๕ สนับสนุนให้อาเซียนกำหนดบทบาทและท่าทีเพื่อรับมือกับการรวมกลุ่มของ AUKUS อย่างระมัดระวังและเป็นกลาง สำหรับประเทศไทย ควรสนับสนุนการรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียนอย่างยั่งยืน ตามเอกสารมุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific) ซึ่งเป็นกลไกส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ นอกภูมิภาค รวมทั้งร่วมมือกับอาเซียนในการพยายามหาวิธีการใหม่ที่จะลดความตึงเครียดระหว่างชาติมหาอำนาจ

๓.๓.๖ สนับสนุนให้อาเซียนตระหนักต่อความมีเสถียรภาพของภูมิภาค โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการขัดต่อปฏิญญาว่าด้วยเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และการวางตัวเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality : ZOPFAN) และสนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asia Nuclear Weapon - Free Zone : SEANWFZ)

ภาคผนวก

ภาพประกอบ

การประชุมสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง AUKUS กับความมั่นคงทางทะเล :
ผลกระทบต่อไทย

เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ณ ห้อง บัณฑิตวิทยาลัย ๑ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บรรณานุกรม

- กองเรือดำน้ำกองทัพปลดแอกประชาชน. (๒๕๖๕).(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา https://hmong.in.th/wiki/People%27s_Liberation_Army_Navy_Submarine_Force
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (๒๕๕๐). **ภูมิรัฐศาสตร์ฉบับนักทฤษฎี: งานวิจัยเพิ่มเติมของวิชาภูมิรัฐศาสตร์**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. (หน้า๔๕)
- จิตทิพย์ มงคลชัยอรัญญา. (๒๕๖๔). **ชวนคุยเรื่อง AUKUS: ว่าด้วยศึกภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังไม่มีคำตอบ และ อนาคตการแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ที่ไม่แน่นอน**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๔. แหล่งที่มา <https://www.the101.world/aukus-and-non-proliferation-regime/>
- ชาดา เตรียมวิทยา. (๒๐๒๒). **ครบรอบ ๕ ปีการจัดประชุมสุดยอด ๑ แถบ ๑ เส้นทาง : รู้จัก“เส้นทางสายไหมดิจิทัล”**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <http://thai.cri.cn/20220518/1018216d-b70e-2ebd-2099-9c1146032b46.html>
- ดร.กัญญา มานะบุญ. (๒๕๖๔). **ข้อตกลง “AUKUS” ความมั่นคงโทรภาคี ระหว่าง สหรัฐฯ - อังกฤษ - ออสเตรเลีย ที่ด้านแสนยานุภาพจีน.(๒๕๖๕)**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://thestatetimes.com/post/2021100206>
- ดุยภาค ปรีชารัชช.(๒๕๖๔). **สะท้อนยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ผ่านเรือดำน้ำ AUKUS**. (ออนไลน์).สืบค้น เมื่อ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔, แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2021/10/95632>

ไทยรัฐ. (๒๕๖๔). สนธิสัญญา AUKUS คืออะไร? สหรัฐฯ-UK-ออสเตรเลีย จับมือ
คานอำนาจจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕, แหล่ง
ที่มา <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2195778>

ไทยรัฐ. (๒๕๖๔). สนธิสัญญา AUKUS คืออะไร? สหรัฐฯ-UK-ออสเตรเลีย จับมือ
คานอำนาจจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา
<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2195778>

นายธรรมรัตน์ รัตนมณี. (๒๕๖๒). รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่องความขัดแย้ง
ระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ใน ทะเลจีนใต้ที่มีผลต่อบทบาทของไทยในอาเซียน.
(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://image.mfa.go.th/mfa/0/yZ0EO327fd/nbt/nbt11/IS/11002.pdf>

บรรจง ไชยลังกา. (๒๕๕๙) ระเบียบโลกใหม่ของจีน: วิเคราะห์ตามทฤษฎีสัจนิยม
ใหม่. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๗(๒), ๑๙-๒๙. (ออนไลน์).
สืบค้นเมื่อ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา [https://so04.tci-thaijo.org/
index.php/ndsijournal/article/view/64412/54834](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ndsijournal/article/view/64412/54834)

บรรจง ไชยลังกา. (๒๕๕๙) ระเบียบโลกใหม่ของจีน: วิเคราะห์ตามทฤษฎีสัจนิยม
ใหม่. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๗(๒), ๑๙-๒๙. (ออนไลน์).
สืบค้นเมื่อ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา [https://so04.tci-thaijo.org/
index.php/ndsijournal/article/view/64412/54834](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ndsijournal/article/view/64412/54834)

ปรีดี บุญซื่อ. (๒๐๒๑). เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุดเผชิญหน้าและแข่งขันระหว่าง
สหรัฐฯกับจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา
<https://thaipublica.org/2021/08/pridi264/>

ผู้จัดการ ออนไลน์. (๒๕๖๔). Weekend Focus : สหรัฐฯ ตั้งกลุ่ม ‘AUKUS’ ถ่วงดุลอำนาจจีน หวังจุดชนวนแพร่ ‘นิวเคลียร์’. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://mgronline.com/around/detail/9640000095008>

พงศ์อนันท์ รมยะนันท์. (๒๕๖๑). การขยายบทบาทของจีนผ่านยุทธศาสตร์ “The Belt and Road Initiative”: ผลกระทบต่ออาเซียนและไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๔. แหล่งที่มา http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_25602561/PF/8458st/8458%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%20%E0%B8%9E%E0%B8%87%E0%B8%A8%E0%B9%8C%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%8C%20%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%A2%E0%B8%B0%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%99%E0%B9%8C.pdf

เทิดเกียรติ อ่อนเมือง. (๒๕๖๑). บทบาทของจีนต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) กับแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของไทย. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8413st/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1.pdf

ปิติ ศรีแสงนาม. (๒๕๖๔). สัมภาษณ์ภาพเงินในการตอบกลับพันธมิตร AUKUS และข้อคิดสำหรับ ประเทศไทย: คอลัมน์ เศรษฐกิจเสวนา จุฬาฯ ทัศนะ. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://www.thansettakij.com/columnist/497586>

Longtunman (๒๕๖๔). รู้จัก AUKUS ของสหรัฐ และการโต้กลับด้วย CPTPP ของจีน, (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://www.longtunman.com/32856>

วรรณรัตน์ ท่าห้อง. (๒๕๕๘). ปัจจัยและลักษณะความขัดแย้งเหนือหม่เกาะสแปรตลีย์. (ออนไลน์). สืบค้น เมื่อ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://km-ir.arts.tu.ac.th/files/original/793ba6ed3b20cbcd9806b294e-b6201ea014d3c58.pdf>

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (๒๕๖๕). ศูนย์อาเซียนศึกษา
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.(๒๕๖๕). ยุทธศาสตร์และ
การดำเนินการของจีนในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.(๒๕๖๕). สาระประกอบ
การประชุม SHANGRI-LA DIALOGUE Next steps for the United
States' Indo-Pacific Strategy, Saturday 11 June 2022

สรุปสาระสำคัญ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล. (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔).
(๒๕๖๕), (ออนไลน์) สืบค้น เมื่อ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <http://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2018/10>

FACT SHEET: Indo-Pacific Strategy of the United States. (๒๕๖๕).
(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕. แหล่งที่มา <https://th.usembassy.gov/th/fact-sheet-indo-pacific-strategy-of-the-united-states-th/>

Indo-Pacific Defense Forum. (๒๕๖๔). จีนกับยุทธศาสตร์ทางทะเล. (ออนไลน์).
สืบค้นเมื่อ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ แหล่งที่มา <https://ipdefenseforum.com/th/2019/01>

The Standard. (๒๕๖๔). เจาะลึกสนธิสัญญาความมั่นคง AUKUS สหรัฐฯ-อังกฤษ ช่วยออสเตรเลียสร้างเรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ หวังคานอำนาจจีน. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๕, แหล่งที่มา <https://the-standard.co/key-messages-about-aucus-security-treaty/>

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02-275-5715 www.sscthailand.org